

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Charakteristika společnosti s ručením omezeným se zaměřením na jednotlivé
orgány
Limited Liability Company Characteristics and Its Bodies

Student: Eva Cigánková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Eva Cigánková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: Charakteristika společnosti s ručením omezeným se zaměřením na jednotlivé orgány
Limited Liability Company Characteristics and Its Bodies

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska
 3. Orgány společnosti s ručením omezeným
 4. Valná hromada společnosti s ručením omezeným
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

1. DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-344-7.
2. RABAN, P. *Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura*. 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion Praha, 2009. 749 s. ISBN 978-80-7317-081-3.
3. PELIKÁNOVÁ, I; ČERNÁ, S. *Obchodní právo 2, Společnosti obchodního práva a družstva*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. 545 s. ISBN80-7357-149-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

Místo a datum odevzdání BP

Jméno a příjmení

Děkuji Ing. Martině Krügerové, Ph.D. za poskytnuté informace, připomínky a cenné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Teoretická východiska	3
2.1	Historické pozadí.....	3
2.2	Hlavní rysy společnosti s ručením omezeným	3
2.3	Základní ustanovení	4
2.4	Založení a vznik společnosti	5
2.4.1	Společenská smlouva.....	5
2.5	Práva a povinnosti společníků	8
2.6	Vznik a zánik účasti společníka ve s. r. o.....	12
2.7	Zrušení a zánik společnosti s ručením omezeným	13
3	Orgány společnosti s ručením omezeným	16
3.1	Všeobecné informace o orgánech společnosti.....	16
3.1.1	Odstoupení z funkce	16
3.1.2	Smlouva o výkonu funkce	16
3.1.3	Zákaz konkurence.....	17
3.2	Valná hromada	18
3.3	Jednatelé	21
3.3.1	Předpoklady výkonu funkce jednatele.....	21
3.3.2	Obchodní vedení.....	23
3.3.3	Povinnosti jednatelů	23
3.3.4	Jmenování jednatele soudem	25
3.3.5	Důsledky porušení povinnosti jednatele.....	25
3.4	Dozorčí rada	26
3.4.1	Jmenování a odvolání členů	26
3.4.2	Předpoklady výkonu funkce	27
3.4.3	Práva a povinnosti členů dozorčí rady.....	27
4	Valná hromada s. r. o.....	28
4.1	Svolání valné hromady	28
4.2	Organizace valné hromady	30
4.3	Notářský zápis o rozhodnutí valné hromady	31
4.4	Přijímání usnesení	33

4.5	Zákaz výkonu hlasovacího práva	34
4.6	Jednání ve shodě.....	35
4.7	Následný souhlas s navrhovaným rozhodnutím.....	36
4.8	Přijímání rozhodnutí mimo valnou hromadu	36
4.9	Vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady	37
4.10	Rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady.....	39
4.11	Zvýšení a snížení základního kapitálu.....	39
4.11.1	Zvýšení základního kapitálu novými vklady.....	39
4.11.2	Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů	40
4.11.3	Snížení základního kapitálu.....	40
4.12	Převod obchodního podílu.....	41
5	Závěr.....	44
	Seznam použité literatury	46
	Seznam zkratk a symbolů	48
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	49

1 Úvod

Možnost svobodně podnikat je dnes páteří tržní ekonomiky, bez této možnosti nemůže existovat trh. Vznikem soukromých forem podnikání se rozvíjí konkurenční prostředí, které má za následek nejenom snižování cen, ale čím dál více i upřednostňování potřeb zákazníků a uspokojení jejich požadavků. Vzniká tu konkurenční boj, kdo nabídne lepší výrobek, službu, které přinese větší užitek.

Podnikatelé mají možnost vybrat si z několika právních forem podnikání, buď mohou podnikat jako právnická osoba pomocí obchodních společností nebo jako jednotlivec na základě živnostenského či jiného oprávnění.

Můžeme říci, že bez možnosti podnikat se v dnešní době nelze obejít a proto jsem si jako téma své bakalářské práce vybrala charakteristiku společnosti s ručením omezeným se zaměřením na jednotlivé orgány. Společnost s ručením omezeným řadíme mezi obchodní společnosti, kam také patří veřejná obchodní, komanditní a akciová společnost. Právě s. r. o. je nejčastěji využívaná právní forma podnikání, a to i přesto, že vznikla jako poslední a byla vytvořena uměle. Na rozdíl od a.s. je poměrně jednoduchá a společníci tu neručí za závazky společnosti, jako u v. o. s. a k. s., další výhodou je i relativní právní volnost.

Cílem mojí bakalářské práce je teoreticky popsat společnost s ručením omezeným, v praktické části se podrobně zaměřit na nejvyšší orgán společnosti, valnou hromadu, u které uvedu aktuální případy z praxe.

V první kapitole se zaměřím na teoretická východiska společnosti, na historii jejího vzniku a následné začleňování do naší právní úpravy. Dále objasním základní rysy a stručně popíšu celý průběh fungování společnosti od založení a vzniku až po její zrušení a výmaz z obchodního rejstříku a s tím související práva a povinnosti společníků.

V následující kapitole se podívám na jednotlivé orgány a to valnou hromadu, kde uvedu pouze stručné informace o tom, co spadá do její působnosti a dále se jí budu zabývat v kapitole třetí. Tato kapitola bude především věnována jednatelům a dozorčí radě. V případě jednatelů, které musí zřizovat každá společnost, popíšu jejich základní povinnosti a důsledky porušení těchto povinností, ale také jaké předpoklady musí splňovat pro výkon funkce, kdy je může jmenovat soud a další informace. V případě dozorčí rady se podívám především na jejich práva a povinnosti.

Poslední kapitola věnovaná valné hromadě se bude skládat ze dvou částí. A to objasnění základních teoretických náležitostí týkajících se valné hromady, její svolávání a hlasování na valné hromadě, nutnost pořizování notářského zápisu, také rozhodování mimo valnou hromadu atd. A další částí této kapitoly bude uvedení praktických příkladů, kdy rozhodoval soud o určitých problémech, které vznikly ve společnosti v souvislosti s valnou hromadou.

Pro vypracování této práce budu používat především obchodní zákoník, ale i jiné zákony, například notářský řád, trestní zákon a další. Vycházet budu i z odborných knih a judikatury Nejvyššího soudu.

2 Teoretická východiska

2.1 Historické pozadí

Společnost s ručením omezením řadíme mezi obchodní společnosti. Do této skupiny patří i veřejná obchodní společnost, komanditní a akciová. Tyto společnosti mimo s. r. o. se postupně vyvíjely podle potřeb ekonomického života. U s. r. o. to bylo jinak, její vznik je umělý, byla vytvořena z důvodu, že osobní společnosti na jedné straně a společnost akciová na straně druhé, zajišťovaly požadavky podnikatelů nedostatečně. Z toho můžeme odvodit, že měla slučovat výhody a odstraňovat nevýhody již fungujících společností.

Poprvé byla uzákoněna v Německu roku 1892, odkud se rozšířila do dalších zemí. U nás tento typ společnosti upravoval rakouský zákon z roku 1906, který vycházel z již zmíněného Německa. Když v roce 1918 vznikl samostatný československý stát, tak byla tato úprava zachována a postupem času také rozšířena na Slovensko. S nástupem totalitního komunistického režimu došlo k postupné likvidaci veškerých soukromých forem podnikání a tak byl tento zákon zrušen. Po pádu komunistického režimu došlo k novelizaci hospodářského zákoníku Zákonem č.103/1990 Sb., kde byla opět tato forma obchodní společnosti upravena.

Hospodářský zákoník byl nahrazen zákonem č. 531/1991 Sb. a v tomto zákoně je již obsažena komplexní úprava, která platí s menšími změnami dodnes.

2.2 Hlavní rysy společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je nejčastěji využívaná právní forma podnikání, kterou si vybírají fyzické a právnické osoby, může být založena k nejrůznějším účelům, ať už se jedná o činnosti produkující zisk nebo o činnosti neziskové.

Tato forma přejímá určité vlastnosti ze společností kapitálových i osobních. Na rozdíl od osobních společností není základní povinností společníků osobní účast na podnikání, nýbrž jenom tzv. vkladová povinnost. Každý ze společníků je povinen do společnosti vnést určitý kapitál (vklad), ať peněžitý nebo nepeněžitý. Je to společnost, která pomocí vkladů vytváří povinně základní kapitál. Osobnost společníka však ve společnosti s ručením omezeným hraje významnou roli, což je prvkem pojícím ji se společnostmi osobními. Dalším rysem typickým pro kapitálové společnosti je konstrukce omezeného ručení za závazky společnosti. Postavení dlužníka vůči věřiteli má zásadně společnost jako osoba odlišná od dlužníků. Z majetku společníků se mohou věřitelé uspokojovat jen v omezené míře, a to pouze do výše souhrnu dlužných částí vkladů, ke

kterým se společníci zavázali ve společenské smlouvě nebo v právním úkonu, jímž přistoupili k této smlouvě.¹

Významným pojítkem s kapitálovými společnostmi je většinový princip rozhodování. Na rozdíl od osobních společností, kde se zásadně uplatňuje (i když dispozitivně) princip jeden společník, jeden hlas a pro rozhodování a změny společenské smlouvy se požaduje dispozitivně jednomyslnosti, ve společnosti s ručením omezeným rozhoduje většina počítaná v závislosti na velikosti vkladu. S osobními společnostmi pojí společnost s ručením omezeným omezená převoditelnost obchodních podílů, která je pravidlem.²

2.3 Základní ustanovení

Podle obchodního zákoníku § 105 odst. (1) je společnost s ručením omezeným společností, jejíž základní kapitál se skládá z vkladů společníků. Ručení společníků je omezené a to do výše nesplněné vkladové povinnosti všech společníků zapsaných do obchodního rejstříku. Je-li do obchodního rejstříku zapsáno splacení všech vkladů, tak ručení zaniká. V případě, že jsou vklady splacené, ale není jejich splacení zapsáno, ručitelství závazek pořád trvá. Společníci ručí též solidárně, tzn., že věřitel může požadovat plnění po kterémkoli společníku a nezáleží na tom, jestli již svůj vklad splatil.

Společnost může založit nejméně jedna osoba, ať už fyzická nebo právnická. Obchodní zákoník nám říká, že společnost, která je založena pouze jediným společníkem nemůže být jediným společníkem či zakladatelem jiné společnosti s ručením omezeným. Toto omezení zabránilo zakládání více druhů společností s jediným společníkem, což vedlo k posílení postavení věřitelů. Tato forma podnikání připouští nejvíce padesát společníků.

Firma společnosti musí obsahovat označení „společnost s ručením omezeným“ nebo se může použít zkratky „spol. s r. o.“ a „s. r. o.“ Firma se zapisuje do obchodního rejstříku.

Obchodní zákoník nám také stanovuje povinnou výši základního kapitálu, který musí činit nejméně 200 000,-Kč. Maximální výše není stanovena. Výše základního kapitálu se též zapisuje do obchodního rejstříku. Vklad každého společníka musí činit minimálně 20 000,-Kč. § 109 odst. (2) obchodního zákoníku říká, že na základním kapitálu společnosti se může každý společník účastnit pouze jedním vkladem. Výše vkladu může

¹ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva, II. díl, s. 383.

² Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva, II. díl, s. 384

být pro jednotlivé společníky stanovena rozdílně, musí však být dělitelná na celé tisíce a celková výše vkladů musí souhlasit s výší základního kapitálu společnosti.³

Vklady společníků mohou být jak peněžité, tak nepeněžité povahy. Jedná-li se o vklad nepeněžitý, musí být uveden ve společenské smlouvě nebo v prohlášení o převzetí vkladu, kde bude uveden předmět vkladu a částka, kterou se započítává na vklad společníka.

2.4 Založení a vznik společnosti

Je rozdíl mezi založením a samotným vznikem společnosti. Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku, před tímto úkonem je zapotřebí uskutečnit proces založení společnosti.

Aby mohla být společnost založena, musí sepsat společenskou smlouvu. V případě, že společnost zakládá jeden zakladatel, tak sepisuje zakladatelskou listinu. V obou případech předepisuje zákon formu notářského zápisu. Je-li smlouva uzavřena, vznikne smluvní vztah mezi společníky. Tímto vztahem jsou všichni účastníci smlouvy navzájem vázáni. Společnost zatím není právnickou osobou a její působení vůči třetím osobám je omezeno na výslovnou zákonnou úpravu.

2.4.1 Společenská smlouva

Podstatné náležitosti společenské smlouvy jsou upraveny výčtem v § 110 odst. 1 ObchZ. Tento výčet je formulován jako minimální obsah společenské smlouvy a navazují na něj další ustanovení, která obsahují podrobnější úpravu některých náležitostí. Společenská smlouva musí obsahovat alespoň:

1. firmu a sídlo společnosti – firma slouží k identifikaci společnosti. Firma společnosti musí obsahovat již zmíněný dodatek a musí být výlučná, tzn., že nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a to ani sluchově, také k odlišení firmy od jiné nestačí rozdílný dodatek, dále firma společnosti nesmí působit klamavě. Firma společnosti může být ve formě osobní, věcné, fantazijní a smíšené. Osobní forma je tvořena ze jmen společníků a věcná je odvozena z předmětu podnikání. Není určeno kolik písmen je nejméně nutných ke vzniku společnosti, ale rejstříkové soudy většinou požadují alespoň tři

³ Raban P., Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura, 6. dopl. vyd., s. 206

znaky, protože dva a méně neposkytují dostatečnou výlučnost.⁴ Sídlo společnosti umožňuje především kontakt se společností.

2. určení společníků – společníci mohou být, jak osoby právnické, tak fyzické. Firma právnické osoby by měla být zapsána v takové podobě, v níž je zapsána v obchodním rejstříku. Jméno osoby fyzické se uvádí v matrikové podobě. Je-li jedním ze společníků právnická osoba, bude ji na valné hromadě nebo jiných činnostech společnosti zastupovat její statutární orgán. Fyzická osoba vystupuje sama za sebe nebo může využít zástupce, který jedná na základě plné moci či prokury.

3. předmět podnikání – je-li společnost založena za podnikatelským účelem, musí být její předmět podnikání formulován v souladu s příslušnými prováděcími předpisy k živnostenskému zákonu, společnost musí mít oprávněný provozovat zvolený předmět podnikání. V případě, že je založena k nepodnikatelským účelům, ve smlouvě je to vyjádřeno pouze tzv. předmětem činnosti.

4. výše základního kapitálu a výše vkladu každého společníka

5. jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti – jestliže dojde ke změně jednatelů po vzniku společnosti, nedochází ke změně společenské smlouvy.

6. jména a bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje – členové dozorčí rady se ve většině případů jmenují pouze u větších společností.

7. určení správce vkladu – určitá část základního kapitálu musí být splacena ještě před vznikem společnosti, proto se jmenuje správce vkladu, jeho úkolem je vklady přijímat, spravovat a vydat společnosti po jejím vzniku. V případě, že společník vloží nepeněžitý vklad, tak jej musí splatit celý ještě před vznikem společnosti.

8. jiné údaje, které vyžaduje tento zákon – ve společenské smlouvě musí být též upravena výše a doba tvorby rezervního fondu, tento fond společnost s ručením omezeným zřizuje povinně.⁵

⁴ V případě, že dojde k neoprávněnému užívání firmy, může se poškozený domáhat svých práv. Ten, kdo toto jednání způsobil, se může svého jednání zdržet, odstranit závadný stav, vrátit bezdůvodné obohacení, jestli vzniklo při neoprávněném užívání firmy, nahradit vzniklou škodu, anebo poskytnout přiměřené zadostiučinění.

⁵ Společnost s ručením omezeným vytváří povinně rezervní fond ve výši a době, kterou stanoví společenská smlouva. Rezervní fond je povinně vytvářen z čistého zisku vykázaného v účetní závěrce za zdaňovací

Kromě zmiňovaných povinných částí může společenská smlouva obsahovat řadu fakultativních ujednání, která jsou založena na dispozitivních ustanoveních obchodního zákoníku a umožňují přizpůsobit vnitřní vztahy společnosti jejímu účelu i představám zakladatelů a společníků. Mezi nejvýznamnější náležitosti společenské smlouvy, které bychom mohli zařadit do této skupiny náležitostí, patří úprava obchodního podílu, úprava příplatkové povinnosti, způsob výkonu řídicích a kontrolních oprávnění společníků, úprava podílu na zisku, ustanovení o působnosti a způsobu rozhodování valné hromady, obecná ustanovení o jednatelech a o dozorčí radě, podrobnosti o zvyšování a snižování základní kapitálů, výpočet vypořádacího podílu pro konkrétního společníka, způsob rozdělení podílu na likvidačním zůstatku a další.⁶

Podle § 111 odst. (1) ObchZ musí být před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku splaceno celé emisní ážio a na každý peněžitý vklad musí být splaceno nejméně 30%. Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí však činit alespoň 100 000,-Kč. Odst. (2) nám říká, že je-li společnost založena jedním zakladatelem, může být zapsána do obchodního rejstříku, jen když je v plné výši splacen její základní kapitál.⁷

Podmínky a lhůty pro splacení peněžitých vkladů po vzniku jsou stanoveny ve společenské smlouvě, nejpozději však do 5 let od vzniku společnosti.

Zakladatelé se také mohou dohodnout vydat stanovy, které slouží k úpravě vnitřní organizace společnosti a podrobnější úpravě záležitostí řešených ve společenské smlouvě. V praxi však není přijetí stanov obvyklé, protože většinu záležitostí je možno upravit ve společenské smlouvě. Stanovy a jejich změny schvaluje valná hromada, a to alespoň dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků. Stanovy mohou například upravovat způsob náhrady rozdílu hodnoty nepeněžitého vkladu v době splácení oproti stanové hodnotě vkladu, mohou zkrátit lhůty pro svolávání valné hromady, umožňují zpřísnit zákaz konkurence a další.⁸

období, ve kterém je poprvé čistý zisk vytvořen. Výše rezervního fondu je stanovena na nejméně 10% z čistého zisku, ale ne více než 5% základního kapitálu společnosti. Rezervní fond se doplňuje každý rok o částku stanovenou ve společenské smlouvě, nejméně však 5% z čistého zisku, až do výše určené ve smlouvě, nejméně do výše 10% základního kapitálu. Má-li společnost rezervní fond pouze ve výši 10% základního kapitálu, může jej použít pouze k úhradě ztráty, jinak rozhodují o jeho použití jednatele.

⁶ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé, 5. vyd., str. 177

⁷ Raban P., Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura, 6. dopl. vyd, str. 209

⁸ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 123

Je-li sepsána společenská smlouva a splněné veškeré náležitosti, může být podán návrh na zápis do obchodního rejstříku. Návrh na zápis je nutno podat do 90 dnů od založení společnosti nebo od doručení průkazu podnikatelského oprávnění, jestliže toto oprávnění bylo doručeno později. Není-li po uplynutí lhůty podán návrh na zápis, musí zakladatelé získat nové oprávnění.

Dále nám obchodní zákoník říká, že návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podávají všichni jednatelé společně a jejich podpisy musí být úředně ověřeny. Návrh se podává k příslušnému rejstříkovému soudu.⁹, musí obsahovat zákonem stanovené doklady, a to tyto: společenskou smlouvu, případně zakladatelskou listinu, stanovy, jestli je společnost schválila, prohlášení správce vkladu, posudek znalce o ocenění nepeněžitých vkladů, pokud jsou poskytovány, doklad o oprávnění k podnikání, doklady osvědčující, že společnosti je oprávněna užívat prostory v místě, které uvádí jako sídlo a že tyto prostory sídlem být mohou, také je nutno přiložit, že osoby, které mají být zapsány jako členové orgánů společnosti, splňují tyto požadavky: dosažení věku 18 let, plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a neexistence skutečnosti, která je překážkou provozování živnosti podle živnostenského zákona.

Společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

2.5 Práva a povinnosti společníků

Ve společnosti s ručením omezeným jako kapitálové společnosti není její existence podmíněna přítomností konkrétních společníků, na jejichž vlastnostech, znalostech a dovednostech závisí realizace cíle společnosti. Společníci nejsou povinni v této formě obchodní společnosti osobně naplňovat vlastní činností účel, pro který byla společnost zřízena. V soustavě práv a povinností společníků jsou akcentovány povinnosti a práva majetkové povahy, slábnou možnosti společníků osobně kontrolovat činnosti společnosti a provádět bezprostřední korekční zásahy. Řízením společnosti je pověřen příslušný výkonný orgán, do něhož mohou být valnou hromadou jmenovány i třetí osoby stojící mimo společnost. Rozsah práv a povinností společníků je typicky nerovný a řídí se zásadně jejich majetkovou účastí na společnosti, přičemž právní postavení společníků, jejichž účast na společnosti je malá, podporuje zákon úpravou menšinových oprávnění.¹⁰

⁹ Podle občanského soudního řádu je rejstříkovým soudem krajský soud. Tento soud rozhoduje v řízení ve věcech obchodního rejstříku. Místně příslušný je krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud podnikatele, jehož se zápis v rejstříku týká. Rejstříkovým soudem pro zahraniční osobu je soud, v jehož obvodu je umístěn její podnik nebo její organizační složka.

¹⁰ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva, II. díl, str. 392

Mezi základní povinnost každého společníka patří povinnost splatit vklad. Z vkladů jednotlivých společníků je vytvářen základní kapitál. Jakmile je vklad některého společníka splacen, je povinností jednatelů podat návrh na zápis odpovídající změny do obchodního rejstříku. Jestliže jednatelé poruší svoji povinnost a nepodají návrh na zápis změny a společníci jsou nuceni poskytnout plnění za společnost z titulu svého ručení i přesto, že vklady již byly splaceny ve větší části, mají právo domáhat se na jednatelech náhrady této škody.

Podle § 113 odst. (2) obchodního zákoníku musí společník v případě prodlení se splácením svého vkladu, platit úrok z prodlení ve výši 20% z nesplacené částky. Toto ustanovení může společenská smlouva změnit a stanovit sazbu nižší, vyšší nebo úplně zrušit.

Jestliže společník neplní svoji vkladovou povinnost, může být ze společnosti vyloučen. V tomto případě jej může vyloučit valná hromada a to prostou většinou přítomných společníků.

Další povinností společníků je příplatková povinnost, která může být zakotvena ve společenské smlouvě. Pokud to tedy společenská smlouva předvidá je valná hromada oprávněna uložit svým usnesením společníkům povinnost přispět příplatkem na vytvoření vlastního kapitálu společnosti. Tato příplatková povinnost nemůže být ukládána libovolně, nýbrž má svoje omezovací pravidla: příplatek může být pouze peněžitý, je poskytován mimo vklad i mimo základní kapitál, splnění příplatkové povinnosti nemá vliv na výši jeho vkladu ani na výši základního kapitálu, celková výše příplatku, který může valná hromada uložit, může být maximálně rovna polovině základního kapitálu. Společníci se na příplatkové povinnosti podílejí podle výše svých vkladů. Pokud dosáhla výše příspěvku této absolutní hranice, nelze již další příspěvek uložit.¹¹

Mezi další povinnosti řadíme povinnost převzít vklad. Jedná se o případ, kdy účast jednoho společníka ve společnosti skončí bez právního nástupce. Zbývající společníci si tento vklad rozdělí podle svých obchodních podílů, stanoví-li tak valná hromada. K takovému kroku postačí souhlas prosté většiny přítomných společníků. Vejde-li v platnost toto usnesení, dochází ke změně společenské smlouvy.

¹¹ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé, 5. vyd., str. 184

Povinnost při nesplacení nepeněžitýho vkladu se týká těch společníků, kteří vkládají do společnosti nepeněžitý vklad. Společníci musí převést majetkové právo k takovému vkladu na společnost. Nenastane-li tato situace, přestože se vklad považuje za splacený, musí společník zaplatit hodnotu nepeněžitýho vkladu v penězích, na druhou stranu společnost je povinna vrátit nepeněžitý vklad, který přijala.

Společníci nemají zákonem uloženou povinnost osobně se podílet na podnikatelské činnosti společnosti. Tuto možnost samozřejmě může upravovat společenská smlouva. Z tohoto můžeme vyčíst, že pro společníky obchodní zákoník nestanoví zákaz konkurenčního jednání, tuto problematiku může rovněž upravovat společenská smlouva.

Vytvoření rezervního fondu při vzniku společnosti nebo při zvyšování základního kapitálu je podle obchodního zákoníku možné, ne povinné. V případě, že je ve společenské smlouvě stanoveno, že se bude rezervní fond zřizovat před tím, než na něj bude mít společnost vlastní prostředky, je povinnost společníka přispět potřebným příspěvkem.

Minimální hodnota, za kterou může společník nabýt originárně obchodní podíl, je hodnota vkladu. V praxi však za časté požaduje společnost za nabytí obchodního podílu, více, než odpovídá hodnotě upsaného vkladu. V takovém případě se zavazují společníci na základě dohody či je zavazuje společnost k zaplacení tzv. emisního ážia. Protože neexistuje legální definice emisního ážia, v teorii se obecně definuje jako rozdíl mezi výši vkladu společníka do základního kapitálu a hodnotou majetku, kterou poskytuje společnosti za nabytí nebo zvýšení podílu na společnosti.¹²

Společníci společnosti s ručením omezeným mají především právo na podíl na zisku společnosti – toto právo je základním majetkovým oprávněním společníků společnosti. Pomocí tohoto oprávnění je plněna jedna ze základních funkcí kapitálové obchodní společnosti – zhodnocení kapitálových investic společníků. Podmínkou realizace tohoto práva je samozřejmě skutečnost, že společnost dosáhla v daném účetním roce zisku a že alespoň část z tohoto zisku byla určena k rozdělení mezi společníky. Část určená k rozdělení může být obecně vymezena ve společenské smlouvě, častěji půjde ale o konkrétní rozhodnutí valné hromady o užití zisku vytvořeného v daném roce.¹³

Nestanoví-li společenská smlouva jinak, dělí se zisk podle obchodních podílů jednotlivých společníků. Zisk nelze rozdělovat v případech, kdy by šel na úkor základního

¹² Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 168

¹³ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé, 5. vyd., str. 185

kapitálu nebo rezervního fondu. Jestliže by došlo k takové situaci, jsou společníci nuceni svůj podíl vrátit.

I přesto, že společníci neřídí společnost přímo, ale jenom prostřednictvím valné hromady, mají právo rozhodovat o společnosti. Každý ze společníků se může zúčastnit valné hromady o to osobně nebo v zastoupení. Na valné hromadě má právo hlasovat, vznášet dotazy, připomínky, návrhy v takovém rozsahu, v jakém to připouští zákon. V případě, že je společník zastupován druhou osobou, musí mu udělit písemnou plnou moc a tento zmocněnec nesmí být jednatelem nebo členem dozorčí rady společnosti. Jak víme, tak společníkem může být i osoba právnická, tato osoba se účastní valné hromady pomocí svého statutárního orgánu.

Právo na vypořádací podíl vzniká v následujících případech: vyloučení společníka valnou hromadou pro nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti, zánik právnické osoby v případě, že společenská smlouva vyloučila přechod obchodního podílu na právního nástupce právnické osoby, smrt společníka – fyzické osoby, pokud podle společenské smlouvy není přípustné dědění obchodního podílu, zrušení účasti společníka na společnosti soudním rozhodnutím, vyloučení společníka ze společnosti rozhodnutím soudu, ukončení účasti společníka na společnosti dohodou všech společníků.¹⁴

Je-li společnost zrušována s likvidací, vzniká společníkovi právo na podíl na likvidačním zůstatku.

Dalším právem společníků je právo na přednostní převzetí vkladů na zvýšení základního kapitálu. Společníci mají, zvyšuje-li se základní kapitál peněžitými vklady, přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu převzetím závazku ke zvýšení vkladu. Závazek k převzetí nového vkladu jsou oprávněni převzít společníci v poměru podle výše svých obchodních podílů, neurčuje-li společenská smlouva jinak. Přednostní právo společníků k účasti na zvýšení základního kapitálu může společenská smlouva vyloučit.¹⁵

Jestliže společník vlastní alespoň 10% základního kapitálu má právo podat návrh na svolání valné hromady. Dohodnou-li se společníci, kteří nemají vklad v potřebné výši, na tom že svolají valnou hromadu a jejich vklady dohromady činí nejméně již zmíněných

¹⁴ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé, 5. vyd., str. 187

¹⁵ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 176

10%, tak samozřejmě mohou. Na pokyn společníků valnou hromadu svolávají jednatelé a to do jednoho měsíce od doručení žádosti o její svolání.

Každý společník může podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody proti jednateli, který svým jednáním způsobil společnosti škodu a také žalobu proti společníkovi, který je v prodlení se splácením svého vkladu.

2.6 Vznik a zánik účasti společníka ve s. r. o.

Členem společnosti s ručením omezeným se může stát, jak fyzická osoba, tak právnická, dvěma způsoby. Za prvé k účasti dochází vznikem společnosti a převzetím závazku k novému vkladu při zvyšování základního kapitálu společnosti. Druhý způsob, jak dochází ke vzniku účasti ve společnosti, je převodem obchodního podílu děděním a přechodem obchodního podílu na právního nástupce právnické osoby.

K zániku účasti společníka ve společnosti vedou některé právní skutečnosti a to tyto:

1. zánik společnosti, v tomto případě je společník vypořádán podílem na likvidačním zůstatku,
2. převod obchodního podílu – převodu obchodního podílu se budu podrobněji věnovat ve čtvrté kapitole.
3. smrt fyzické osoby – společníka, do právního postavení zůstavitele vstupuje jeho dědic, pokud společenská smlouva dědění obchodního podílu vylučuje, dědí dědic vypořádací podíl a společnost nabývá vlastního obchodního podílu,
4. zánik právnické osoby – společníka, do jejího právního postavení vstupuje její právní nástupce,
5. vyloučení společníka v kadučním řízení¹⁶ – společníkovi náleží vypořádací podíl, společnost nabývá vlastního obchodního podílu,
6. zrušení účasti společníka na společnosti soudem – zákon dává společníkovi možnost, aby požádal o zrušení jeho účasti na společnosti soud. Pokud soud návrhu společníka vyhoví, právní mocí jeho rozhodnutí zaniká účast společníka na společnosti,

¹⁶ Je-li společník v prodlení se splácením vkladu do základního kapitálu, může být společností vyloučen v kadučním řízení. Aby toto řízení mohlo proběhnout, musí být splněno, že společník byl vyzván ke splnění své povinnosti, byla mu stanovena lhůta ke splacení vkladu v minimální délce tří měsíců, společník na tuto výzvu nereagoval a valná hromada rozhodla o jeho vyloučení prostou většinou přítomných společníků. Stejně se postupuje i v případě, že společník neplní příplatkovou povinnost. Vyloučený společník má nárok na vypořádací podíl a jeho obchodní podíl přechází na společnost.

7. vyloučení společníka rozhodnutím soudu – vyloučení společníka rozhodnutím soudu je možné pouze v případech, kdy společník závažným způsobem porušuje svoje povinnosti, které musí formulovat společenská smlouva a musí být dostatečně konkrétní, porušení povinností musí být vážné a opakované, dále musí společnost společníka vyzvat k plnění jeho povinností a písemně jej upozornit, že v případě nedodržení bude podán návrh na jeho vyloučení. Dalším krokem je souhlas společníků, kteří vlastní alespoň 50% základního kapitálu s návrhem. Z toho můžeme odvodit, že nelze podat návrh na vyloučení společníka, který je vlastníkem alespoň 51% základního kapitálu. Návrh podává jménem společnost jednatel. Účast společníka zaniká pravomocným rozhodnutím soudu o jeho vyloučení ze společnosti.

8. dohoda o ukončení účasti společníka na společnosti – na zániku účasti některého či některých společníků se musí dohodnout všichni společníci.

9. zrušení účasti dědice na společnosti rozhodnutím soudu – dědici náleží vypořádací podíl, jeho obchodní podíl přejde na společnosti.¹⁷

2.7 Zrušení a zánik společnosti s ručením omezeným

Společnosti se zrušuje s likvidací nebo bez likvidace.

Podle § 68 ObchZ se společnost zrušuje z těchto důvodů:

1. uplynutím doby, na kterou byla založena - je-li společnost zrušena uplynutím doby, tak k takovému zrušení dochází, byla-li společnost založena na dobu určitou, k jejímu zrušení není třeba žádný právní úkon,

2. dosažení účelu, pro který byla společnost založena - tento účel musí být přesně vyjádřen ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině,

3. dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo, jestliže to připouští společenská smlouva, v rozhodnutí valné hromady o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato, dochází-li ke zrušení společnosti s likvidací - dohodnou-li se společníci na zrušení společnosti, musí o tom rozhodovat všichni společníci, v případě, že to společenská smlouva dovoluje, může být toto rozhodnutí svěřeno do působnosti valné hromady, jestliže má být společnost zrušena musí souhlasit alespoň kvalifikovaná dvoutřetinová většina všech hlasů společníků.

¹⁷ Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol. Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé, 5. vyd., str. 207

4. dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení společnosti bez právního nástupce, není-li v rozhodnutí tento den uveden dnem, kdy rozhodnutí nabylo právní moci - soud může společnost zrušit pouze z důvodů stanovených v zákoně nebo ve společenské smlouvě, z obecné úpravy obchodního zákoníků můžeme říct, že se jedná o tyto důvody: valná hromada se nekonala v uplynulých dvou letech, dále v uplynulém roce nebyli jmenováni jednatelé, kterým skončilo funkční období před více než jedním rokem nebo členové dozorčí rady a všem členům skončilo funkční období, soud zrušuje společnost také v případě, že pozbude oprávnění k podnikatelské činnosti, zaniknou předpoklady dané zákonem pro její vznik, jsou-li ve společnosti nepřekonatelné rozpory mezi společníky a tak nemůže vykonávat svoji činnost, společnost porušuje povinnost vytvářet rezervní fond, jestliže společnost porušuje § 56 odst. (3) obchodního zákoníku, což znamená, že určitou činnost mohou vykonávat pouze fyzické osoby, pomocí fyzických osob, které jsou k tomu oprávněny, dalším důvod je, že společnost neplní povinnost, kterou ji uložil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a to prodat část podniku nebo se rozdělit.

Vezmeme-li v úvahu úpravu společnosti s ručením omezeným v obchodním zákoníku může soud zrušit společnost, jestliže společník, v jehož rukou se spojily všechny obchodní podíly, nebo nesplatil do tří měsíců všechny peněžité vklady ani nepřivedl část obchodního podílu na jinou osobu, společnost nenaložila s obchodním podílem, který na ni přešel v důsledku ukončení účasti společníka ve společnosti, jinak než převodem obchodního podílu, se společníci domáhají zrušení společnosti soudem za podmínek stanovených zákonem nebo společenskou smlouvou, společnost nepřizpůsobila ve stanové lhůtě společenskou smlouvu kogentním ustanovením obchodního zákoníku, valná hromada nejmenuje ve stanovené lhůtě nového jednatele a obsah zápisu v obchodním rejstříku odporuje donucujícímu ustanovení zákona a společnost nezjedná k výzvě rejstříkové soudu ve stanové lhůtě nápravu¹⁸

5. dnem uvedeným v rozhodnutí valné hromady, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu obchodního jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato - o fúzi, převodu obchodního jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy rozhoduje valná hromada společnosti. Má-li dojít k fúzi, vyžaduje se souhlas nejméně $\frac{3}{4}$ hlasů společníků, kteří jsou přítomní na valné hromadě, společenská smlouva to může upravovat jinak. Obchodní zákoník nám stanovuje určité podmínky, které záleží na okolnostech případu, například jestliže se

¹⁸ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 298

v důsledku fúze mají změnit práva společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků, jejichž práva se mění nebo jestliže společenská smlouva vyžadovala souhlas určitého společníka s převodem obchodního podílu, vyžaduje se k fúzi souhlas i tohoto společníka a další.

Pro rozhodování o převodu obchodního jmění na společníka se použije úprava, která slouží pro rozhodování o fúzi s výjimkou $\frac{3}{4}$ většiny hlasů přítomných společníků a konkrétních podmínek fúze. Pro rozdělení se taktéž použije ustanovení o fúzi, akorát smlouva o fúzi je nahrazena projektem rozdělení.

6. zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo jeho zrušením, protože majetek společnosti nepostačuje k úhradě nákladů konkursu,

7. zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku.¹⁹

Společnost s ručením omezeným se také zrušuje podle § 151 obchodního zákoníku a to:

1. rozhodnutím soudu – společníci se mohou domáhat zrušení společnosti rozhodnutím soudu pouze z důvodů a za podmínek, které jsou stanoveny ve společenské smlouvě.

2. z jiných důvodů uvedených ve společenské smlouvě – není-li tato činnost svěřena do působnosti valné hromady, tak je společnost zrušena dohodou všech společníků a tato dohoda musí být sepsána formou notářského zápisu.

Jakmile je proveden proces zrušení, může dojít k zániku společnosti, která zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

¹⁹ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 293

3 Orgány společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným povinně zřizuje valnou hromadu a statutární orgán, což je v tomto případě jeden nebo více jednatelů. V obchodním zákoníku je též upravena dozorčí rada, která má sloužit ke kontrole, ale společnost ji nemusí zřizovat povinně. V této kapitole se budu především věnovat jednatelům a členům dozorčí rady a uvedu základní informace o valné hromadě.

Společnost si může vytvořit další orgány, které lépe vyhovují její struktuře. Nové orgány musí být schváleny společenskou smlouvou. Můžeme říci, že tato činnost nebývá ve společnosti s ručením omezeným příliš obvyklá.

3.1 Všeobecné informace o orgánech společnosti

Pro orgány obchodních společností platí obecná ustanovení § 6 ObchZ, upravující odstoupení členů těchto orgánů z funkce, vztah mezi společností a členy orgánů, způsob hlasování, zvláštní odpovědnost a ručení osob, ovlivňujících chování společnosti a podepisování jménem společnosti. Pro společnost s ručením omezeným platí uvedené ustanovení s určitými omezeními, vyplývající ze zvláštní úpravy této společnosti.²⁰

3.1.1 Odstoupení z funkce

Ze svojí funkce mohou, jak jednatelé, tak členové dozorčí rady odstoupit. Jednatelé musí své rozhodnutí vystoupit ze společnosti oznámit valné hromadě, členové dozorčí rady buď valné hromadě, anebo může společenská smlouva stanovit, že k ukončení postačí projednání dozorčí radou. Oznámení valné hromadě se může uskutečnit osobním vystoupením na valné hromadě nebo doručením oznámení společnosti s požadavkem, aby bylo předloženo valné hromadě. Valná hromada je povinna projednat odstoupení jednatele, člena dozorčí rady na nejbližším zasedání, které následuje po tom, co se to dozvěděla. V případě, že jednatel, člen dozorčí rady, oznámí odstoupení, až na valné hromadě, končí výkon jeho funkce, až po uplynutí dvou měsíců od tohoto oznámení. Funkce končí ke dni, kdy je nebo má být tato žádost o odstoupení projednána valnou hromadou.

3.1.2 Smlouva o výkonu funkce

Podle § 66 odst. (2) ObchZ je vztah mezi společností a osobou, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu či jiného orgánu společnosti, řízen ustanoveními

²⁰ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 181

o smlouvě mandátní.²¹ Společnost také může s touto osobou uzavřít smlouvy o výkonu funkce a z té mohou vyplývat jiná práva a povinnosti. Smlouva o výkonu funkce musí mít písemnou formu a musí ji schválit valná hromada nebo společníci společnosti.

Jednatel nebo člen dozorčí rady musí vykonávat svoji funkci sám, tzn., že se nemůže nechat zastoupit, kromě jednání jménem společnosti ve vztahu ke třetím osobám.

3.1.3 Zákaz konkurence

Podle zákona podléhají zákazu konkurence jednatelé i dozorčí rada, je-li zřízena. Společenská smlouva může zákaz rozšířit, ale nepřichází v úvahu, aby byl omezen či zcela vyloučen.

Zákaz konkurence formuluje obchodní zákoník pro společnost s ručením omezeným tak, že osoby, na které se zákaz vztahuje, nesmějí:

- podnikat ve stejném nebo obdobném oboru podnikání jako společnost,
- vstupovat se společností do obchodních vztahů (tzn., že osoby, na které se zákaz vztahuje, nemohou být obchodními partnery společnosti – nemohou uzavírat smlouvy v předmětu svého podnikání a to ani jako subdodavatelé),
- zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby obchody společnosti (tj. působit ve vztahu ke společnosti jako mandatáři, komisionáři, obchodní zástupci, zprostředkovatelé apod.),
- účastnit se na podnikání jiné společnosti jako společníci s neomezeným ručením,
- být ovládající osobou jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání,
- být statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo s obdobným předmětem podnikání, ledaže jde o koncern.²²

Jestliže jednatel nebo člen dozorčí rady poruší zákaz konkurence, může po něm společnost žádat, aby vydal prospěch, který získal tím, že uzavřel obchod, který byl v rozporu se zákazem konkurence. Společnost má také nárok na náhradu škody.

²¹ Podle § 566 odst. (1) ObchZ se touto smlouvou se zavazuje mandatář, že pro mandanta na jeho účet zařídí za úplaty určitou obchodní záležitost uskutečněním právních úkonů jménem mandanta nebo uskutečněním jiné činnosti, a mandant se zavazuje zaplatit mu za to úplatu. Není nutná písemná forma. Podstatné náležitosti jsou určení smluvních stran, předmětu smlouvy a úplatnost.

²² Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str 240

Vydání prospěchu z neoprávněného jednání může být někdy problém. K převodu práva někdy musí dát souhlas osoba, která toto právo zřídila, osobě porušující zákaz konkurence. Tato situace může nastat při převodu práva k užívání nebo u poskytnutých licencí.

Společnost musí do tří měsíců ode dne, kdy se dozvěděla o porušení zákazu konkurence uplatnit svá práva, nejpozději však do jednoho roku od porušení tohoto zákazu. Jestli tak neučiní, tak toto právo zaniká. Jestliže se jedná o právo na náhradu škody, tak zde nedochází k zániku, ale k promlčení a platí tu obecná promlčecí lhůta, která začíná běžet ode dne, kdy se společnost dozvěděla nebo mohla dozvědět o škodě a končí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k porušení zákazu konkurence.

V některých případech na porušení zákazu konkurence dopadá i ustanovení § 128 trestního zákona. Podle § 128 odst. (2) TrZ bude ten, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti, v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch, uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich, potrestán odnětím svobody na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem. Podle odstavce (3) bude pachatel potrestán odnětím svobody na dva až osm let, získá-li uvedeným činem pro sebe nebo jiného značný prospěch, jedná se o prospěch dosahující nejméně 500 000,-Kč. A podle odstavce (4) bude potrestán na 5 až 12 let, získá-li uvedeným činem pro sebe nebo jiného prospěch velkého rozsahu, nejméně 5 milionů korun.

3.2 Valná hromada

Touto problematikou se podrobněji zabývám v následující kapitole. V této části bych stručně popsala především působnost valné hromady. Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným. Podle § 125 ObchZ do její působnosti patří:

- schválení jednání učiněných zakladateli jménem společnosti před jejím vznikem – jedná se například o úkony, které směřují k získání živnostenského či jiného oprávnění, úkony, které vedou k zápisu společnosti do obchodního rejstříku, zajišťující sídlo společnosti a další,
- schvalování řádné, mimořádné, konsolidované a v případech stanovených zákonem i mezitímní účetní závěrky, rozhodování o rozdělení zisku nebo jiných zdrojů a o úhradě ztrát – úpravu účetních závěrek obsahuje jak obchodní zákoník, tak zákon

o účetnictví, podle kterého společnost s ručením omezeným tvoří účetní závěrku v soustavě účetnictví, dříve podvojného účetnictví. S. r. o. vykazuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty, přílohu a případně i výkaz cash-flow a přehled o změnách vlastního kapitálu. Společnost musí sestavit účetní závěrku k rozvahovému dni, sestavuje-li řádnou závěrku tak k poslednímu dni účetního období, mimořádnou sestavuje v ostatních případech a mezitímní vyžadují-li to právní předpisy v průběhu účetního období. V případě, že společnost ke konci rozvahového dne účetního období, za nějž se závěrka ověřuje a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročila (dosáhla) alespoň dvou ze tří těchto kritérií – aktiva byly vyšší než 40 milionů korun, roční úhrn čistého obratu byl vyšší než 80 milionů korun a průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období přesáhl 50, tak musí mít účetní závěrku schválenou auditorem. Rozdělení zisku může být upraveno ve společenské smlouvě, ale jenom základní pravidla, principy a jeho využití rozhoduje valná hromada,

- schvalování stanov a jejich změn,
- rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, nedochází-li k němu na základě jiných právních skutečností – nestanoví-li zákon jinak, může dojít ke změně společenské smlouvy jen se souhlasem všech společníků nebo rozhodnutím valné hromady. Nastává-li rozhodnutím valné hromady změna obsahu společenské smlouvy, nedochází již znovu k hlasování o změně společenské smlouvy. Jestliže nějaké rozhodnutí o změně společenské smlouvy zasahuje do práv některých společníků, musí tito společníci souhlasit, aby tato změna vešla v platnost. V případě, že dojde ke změně společenské smlouvy na základě právní události, jsou jednatelé povinni vyhotovit nové znění a uložit jej do sbírky listin u příslušného rejstříkového soudu,
- rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splácení vkladu – tuto problematiku rozebírám podrobně v následující kapitole,
- jmenování, odvolání a odměňování jednatelů a členů dozorčí rady – můžeme sem zařadit i právo rozhodnout o uplatnění práva na náhradu škody proti jednatelům a členům dozorčí rady nebo práv z porušení zákazu konkurence,
- vyloučení společníka pro neplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti,

- jmenování, odvolání a odměňování likvidátora a rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, jestliže to společenská smlouva připouští,
- schvalování smluv uvedených v § 67a ObchZ – jedná se o smlouvy, na jejímž základě dochází k převodu podniku nebo jeho části, ke smlouvě o nájmu podniku nebo jeho části a ke smlouvě zřizující zástavní právo k podniku nebo jeho části musí být udělena souhlas alespoň tří čtvrtin hlasů přítomných společníků,
- rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy,
- schválení ovládací smlouvy (§ 190b ObchZ), smlouvy o převodu zisku (§ 190a ObchZ) a smlouvy o tichém společenství a jejich změn – pro schválení takové smlouvy postačuje $\frac{3}{4}$ většina hlasů přítomných společníků
- schválení smlouvy o výkonu funkce (§ 66 odst. (2) ObchZ) – v tomto případě je dostačující prostá většina hlasů přítomných společníků
- schválení poskytnutí finanční asistence podle § 120a ObchZ²³ - finanční asistence je poskytnutí zálohy, půjčky, úvěru nebo jiného peněžitého plnění anebo poskytnutí zajištění společností pro účely získání podílů v ní.
- další otázky, které do působnosti valné hromady svěřuje zákon nebo společenská smlouva. – jedná se o převzetí vkladu společníka, jehož obchodní podíl přešel na společnost, souhlas převodem obchodního podílu na třetí osobu, rozdělení obchodního podílu, zastavení obchodního podílu a další.²⁴

Není-li ve společenské smlouvě určeno jinak, tak valná hromada uděluje a odvolává prokuru. Také si může vyhradit rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů.

²³ Oblast finanční asistence byla novelizována 20. 7. 2009 účinností novely obchodního zákoníku. Dříve byla finanční asistence zakázanou operací, která způsobovala neplatnost právních úkonů, v současnosti je povolena za splnění několika podmínek a to: finanční asistence je poskytnuta za podmínek obvyklých v obchodním styku, poskytnutí nepřivede společnost bezprostředně úpadek, společnost nevykazuje neuhrazené ztráty, jednatel vypracuje písemnou zprávu, kde zdůvodní poskytnutí finanční asistence, včetně výhod a rizik, uvede podmínky, za kterých bude finanční asistence poskytnuta a zdůvodní proč je poskytnutí finanční asistence v zájmu společnosti. Tuto zprávu musí jednatel uložit do sbírky listin, což se musí uskutečnit před konáním valné hromady, která finanční asistenci schvaluje.

²⁴ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str. 201-203

3.3 Jednatelé

Jednatelé jsou výkonným orgánem společnosti, každá společnost s ručením omezeným musí mít povinně alespoň jednoho jednatele. Do jejich funkce je jmenuje valná hromada společnosti, stejně tak je může z funkce odvolat. První jednatelé, kteří musí být jmenováni již před vznikem společnosti, a tím pádem je nemůže jmenovat valná hromada, protože vlastně ještě nevznikla, jsou zapisováni do společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny. Valná hromada může jednatele odvolat z jakéhokoli důvodu nebo bez udání důvodu a jejich funkční období může být na dobu neurčitou nebo určitou.

Jednatelé se zapisují do obchodního rejstříku, tento zápis je deklaratorní povahy, což znamená, že mohou jednat za společnost ihned potom, co vejde v platnost jejich jmenování do funkce, ne až zápisem do obchodního rejstříku. Počet jednatelů musí být určen ve společenské smlouvě, v případě, že dojde k odvolání některého z více jednatelů, neznamená to, že se mění společenská smlouva. Znamená to, že společnost musí do tří měsíců od tohoto odvolání zvolit nového jednatele.

Každý z jednatelů společnosti je oprávněn jednat jejím jménem samostatně, avšak společenská smlouva nebo stanovy mohou určit, že všichni musí jednat společně nebo alespoň někteří z nich a to buď vždy anebo jen v některých věcech. Probíhá-li jednání v občansko-soudním řízení, tak ze zákona jedná za společnost, kterýkoliv z jednatelů. Společenská smlouva nebo stanovy mohou omezit rozsah jednatelského oprávnění. Toto omezení nemá účinky vůči třetím osobám. Avšak jednatelé, kteří nedbají tohoto omezení, jsou odpovědní za škodu způsobenou společností, která vznikne tímto jednáním. Při řízení společnosti, které náleží do jejich působnosti, musí jednatelé podle obchodního zákoníku mít souhlas absolutní většiny jednatelů, chtějí-li o něčem rozhodnout.

3.3.1 Předpoklady výkonu funkce jednatele

Jednatele jmenuje valná hromada z fyzických osob nebo společníků. Funkci jednatele nelze vykonávat v pracovně-právním vztahu se společností, je upravena ustanoveními o smlouvě mandátní, jak jsem popisovala dříve. Zaměstnanec společnosti samozřejmě může být jednatelem společnosti, ale musí pro ni vykonávat i jinou práci.

Osoba, která se uchází o post jednatele, musí splňovat podmínky, které jsou uvedeny v § 194 odst. 7 ObchZ a to tyto:

1. musí se jednat o fyzickou osobu starší 18 let,
2. plně způsobilou k právním úkonům,

3. bezúhonnou ve smyslu zákona o živnostenském podnikání – bezúhonná není osoba tehdy, jestli byla pravomocně odsouzena pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, nebo pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti. Česká osoba dokládá bezúhonnost výpisem z trestního rejstříku, zahraniční osoba bude bezúhonnost dokládat i odpovídajícími doklady vydanými státem, jehož je občanem a státy, ve kterých se dlouhodobě (více než tři měsíce nepřetržitě) zdržovala v posledních třech letech. Tyto doklady nesmějí být starší než tři měsíce,

4. u níž nenastala žádná překážka provozování živnosti – pro překážky provozování živnosti nemůže být jednatelem osoba, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, jestliže soud rozhodl, že musí být ukončeno provozování jejího podniku. Po dobu tří let od zrušení konkursu soudem, z důvodů, že bylo splněno rozvrhové usnesení nebo že majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu, nesmí být osoba jednatelem. Jednatelem také nesmí být osoba, vůči níž byl návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku.²⁵

Jestliže některá osoba tyto podmínky nesplňuje a valná hromada rozhodne o jejím jmenování do funkce jednatele, tak i přesto se jednatelem nestane. V případě, že jednatel přestane splňovat některé podmínky v průběhu své funkce, tak jeho funkce zaniká.

Obchodní zákoník nám říká, že jednatelem společnosti také nemůže být ten, kdo vykonával alespoň jeden rok před podáním návrhu na prohlášení konkursu na majetek právnické osoby, případně před vznikem povinnosti této právnické osoby podat návrh na prohlášení konkursu na její majetek, funkci statutárního nebo jiného orgánu v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs. Tato překážka trvá po dobu tří let ode dne právní moci o zrušení konkursu. V obchodním zákoníku jsou též stanoveny případy, kdy se k této překážce výkonu funkce nepřihlíží a to:

1. zruší-li se konkurs z jiných důvodů než pro splnění rozvrhového usnesení či pro nedostatek majetku,
2. jestliže jde o likvidátora, který podal návrh na prohlášení konkursu
3. jestliže jde o osobu, která byla zvolena do funkce již za úpadku právnické osoby

²⁵ Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva, II. díl, str. 422

4. Jestliže jde o osobu, která se domůže řízení, z důvodu, že funkci vykonávala s péčí řádného hospodáře.

Jestliže byl jednatel jmenován se souhlasem dvou třetin hlasů společníků, kteří byli přítomní na valné hromadě, a valná hromada věděla, že existuje překážka výkonu funkce, tak i přesto se jednatel nabývá své funkce.

3.3.2 Obchodní vedení

Obchodní vedení není totéž jako jednání jménem společnosti. Když jednatel jedná jménem společnosti, tak se takové jednání uskutečňuje ve vztahu k třetím osobám, zatímco obchodní vedení je jednání uvnitř společnosti. Jedná se především o řízení společnosti, organizování její podnikatelské činnosti, rozhodování o podnikatelských záměrech a další.

Jestliže je ve společnosti více jednatelů, vyžaduje obchodní zákoník pro rozhodování souhlas většiny z nich, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

3.3.3 Povinnosti jednatelů

Mezi výslovně zákonem upravené povinnosti jednatelů patří zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví, vést seznam společníků a informovat společníky o záležitostech společnosti a svolávat valnou hromadu a činit některé úkony ve vazbě na její rozhodnutí. Společenská smlouva, stanovy nebo rozhodnutí valné hromady mohou jednatelům svěřit další činnosti.²⁶

§ 11 odst. (1) ObchZ upravuje další povinnost jednatelů a to je povinnost oznamovat rejstříkovému soudu splacení vkladů společníků. V případě, že dojde k porušení této povinnosti, neukládá obchodní zákoník žádnou sankci, ale jestliže vznikne společnosti nebo společníkům škoda, tak za ni jednatelé odpovídají.

Mezi další povinnosti jednatelů patří povinnost svolat valnou hromadu bez zbytečného odkladu, jestliže zjistí, že celková ztráta společnosti na základě jakékoliv účetní závěrky dosáhla takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů společnosti by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu nebo to lze s ohledem na všechny okolnosti předpokládat. Na takto svolané valné hromadě jsou jednatelé povinni navrhnout zrušení společnosti nebo přijetí jiného opatření, nestanoví-li zvláštní právní předpis něco jiného. Důvodem tohoto příkazu je, že velká ztráta majetku je vážným ohrožením podnikatelské činnosti společnosti a někdy i samotné existence společnosti, proto musí jednatelé svolat nejvyšší orgán, aby mohl přijmout potřebná

²⁶ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 228

opatření k překonání nepříznivého průběhu hospodaření, popřípadě k ukončení činnosti společnosti.²⁷

V případě, že je společnost v úpadku, mají jednatelé stejnou povinnost a společnost je v úpadku tehdy, jestliže má více věřitelů a není schopna po delší dobu plnit své splatné závazky, nebo jestliže je předlužena, což znamená, že má více věřitelů a její splatné závazky jsou vyšší, než je její majetek. Je-li svolána valná hromada z důvodu úpadku společnosti, je společnost povinna bez zbytečného odkladu podat návrh na prohlášení konkursu. Jestliže, je v likvidaci, tak se návrh na prohlášení konkursu nepodává, podal by se pouze v případě, že by společnost byla ještě předlužená. Nesplní-li jednatelé povinnost podat návrh na prohlášení konkursu, jsou odpovědní věřitelům společnosti společně a nerozdílně za škodu, která věřitelům nesplněním této povinnosti vznikne. Jestliže prokážou, že tuto škodu nezavinili, mohou být zbaveni odpovědnosti.

Je možné, že nepodání návrhu na prohlášení konkursu může být klasifikováno jako trestný čin, neboť může naplňovat skutkovou podstavu trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 trestního zákona. Tento paragraf říká, že kdo v insolvenčním řízení maří nebo ztěžuje výkon funkce insolvenčního správce, a tím ohroží účel insolvenčního řízení, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

Jestliže jednatelé místo návrhu na prohlášení konkursu podají návrh na vyrovnání, považuje se tímto jejich zákonná povinnost za splněnou. Toto vyrovnání nemusí být povoleno, z čehož vyplývá, že společníci a jednatelé jsou povinni do 15 dnů podat návrh na prohlášení konkursu.

Je-li prohlášen konkurs, oprávnění nakládat s majetkem společnosti, který tvoří konkursní podstatu, přechází na správce konkursní podstaty a jednatelé již nemají právo s ním disponovat, ale stále jim náleží obchodní vedení společnosti a jsou povinni vykonávat svoji působnost s péčí řádného hospodáře a poskytovat správci potřebnou součinnost.

Prohlášením konkursu mají jednatelé povinnost sestavit seznam majetku a závazků společnosti s uvedením dlužníků a věřitelů společnosti, včetně jejich adres, odevzdat mu účetnictví společnosti, všechny potřebné doklady a poskytnout vysvětlení. Tento seznam

²⁷ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 228

musí sestavit bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů od prohlášení konkursu a odevzdat jej správci.

3.3.4 Jmenování jednatele soudem

Valná hromada je povinna jmenovat jednatele do tří měsíců, v případě, že jednatel zemře, vzdá se funkce, je odvolán nebo skončí jeho funkční období z jiných důvodů. Jestliže jednatelé nebudou schopni po dobu, než je jmenován jednatel nový, plnit svoje funkce, jmenuje jej soud, na návrh osoby, která osvědčí právní zájem.

Príslušný soud, jedná o soud krajský, může jmenovat i společníka společnosti a nepotřebuje k tomu souhlas zbývajících společníků. Ten společník, který je jmenován se nemůže vzdát funkce, jediný možný způsob je požádat soud o odvolání.

V tomto případě se může stát, že soud jmenuje do funkce jednatele společníka, který je právnickou osobou. Nastane-li tato situace, je právnická osoba povinna určit osobu fyzickou, která bude jejím jménem tuto funkci vykonávat a tato osoba se zapíše do obchodního rejstříku. Odměnu pro jednatele jmenovaného soudem, stanovuje soud, je-li jednatel společník, nemá na odměnu nárok.

Jakmile dochází ke jmenování nového jednatele valnou hromadou, zaniká funkce jednatele jmenovaného soudem, nejpozději uplynutím tří měsíců od skončení jeho funkčního období.

3.3.5 Důsledky porušení povinnosti jednatele

Jednatelé jsou podle § 135 ObchZ podrobeni usnesením valné hromady. Tyto usnesení musí být v souladu s právními předpisy, společenskou smlouvou a stanovami. Jestliže jednatel neuposlechne usnesení valné hromady, nemá to žádný dopad na platnost právních úkonů společnosti vůči třetím osobám. Valná hromada ani nikdo jiný není oprávněn dávat pokyny jednatelům stran obchodního vedení společnosti.²⁸

Jednatelé, kteří způsobí společnosti porušením právních povinností škodu, za ni odpovídají společně a nerozdílně. Toto ustanovení je kogentní, tzn., že veškeré smlouvy mezi jednatelem a společníky nebo společenská smlouva, které by tvrdily něco jiného, jsou absolutně neplatné. Škoda, která vznikne společnosti tím, že jednatelé plnili pokyny valné hromady, které byly v rozporu se zákonem, tak za ni také odpovídají jednatelé, protože těchto pokynů nesmějí uposlechnout.

²⁸ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str. 276

3.4 Dozorčí rada

Podle obchodního zákoníku nemusí společnost s ručením omezeným povinně zřizovat dozorčí radu. Jestli se ji společnost rozhodne zřídit, uvede to ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině. Dochází-li ke vzniku dozorčí rady již za činnosti společnosti, děje se tak změnou společenské smlouvy.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem, který své úkoly musí plnit řádně, svědomitě a dbale. Její činnost můžeme rozdělit do čtyř základních činností a to:

1. dohled nad činností jednatelů – dozorčí rada dohlíží, jak na obchodní vedení společnosti, tak na výkon jednatelské působnosti navenek,
2. kontrolovat obsah účetních a obchodních knih a jiných dokladů a tam obsažených údajů,
3. přezkum správnosti účetních závěrek – kontroluje všechny druhy závěrek, rozvahy sestavované při vzniku a zániku společnosti,
4. povinnost podávání pravidelných zpráv o své činnosti.²⁹

3.4.1 Jmenování a odvolání členů

Dozorčí rada má nejméně tři členy. Tyto členy jmenuje valná hromada, jestliže je dozorčí rada zřizována před vznikem společnosti, tak nejsou jmenováni valnou hromadou, ale jsou uvedeni již ve společenské smlouvě (zakladatelské listině). Jako člen dozorčí rady nemůže být jmenován jednatel společnosti.

Stejně jako u funkce jednatele, tak i tady dochází-li k zániku členství, ať už z důvodů úmrtí, vzdání se funkce, odvolání, tak musí valná hromada jmenovat nového člena do tří měsíců. V případě, že není možná funkčnost dozorčí rady bez jednoho člena a valná hromada jej nejmenuje, jmenuje jej soud na návrh osoby dosvědčující právní zájem. Soud jmenuje za člena dozorčí rady jednoho ze společníků, tento společník se nemůže vzdát své funkce, ale může požádat soud o odvolání. Nelze-li jmenovat společníka, vybírá z osob zapsaných v seznamu správců konkursní podstaty.

Jestliže neklesne počet členů jmenovaných valnou hromadou pod polovinu a stanovy nebo společenská smlouva to dovolují, tak mohou členové dozorčí rady jmenovat – kooptovat nové členy, než proběhne zasedání valné hromady a ta tyto členy může buď potvrdit anebo odvolat a jmenovat nové.

²⁹ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd, str. 298

3.4.2 Předpoklady výkonu funkce

Člen dozorčí rady musí splňovat stejné podmínky jako jednatel společnosti a to tyto: členem dozorčí rady může být pouze fyzická osoba starší 18 let, bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání, plně způsobilá k právním úkonům a osoba, u níž nenastala skutečnost, která by mohla být překážkou provozování živnosti. Osoba nesplňující tyto podmínky se nestane členem dozorčí rady ani v případě, když s tím souhlasí valná hromada.

3.4.3 Práva a povinnosti členů dozorčí rady

Podle obchodního zákoníku mají členové dozorčí rady právo účastnit se zasedání valné hromady, jestliže o to požádají, musí jim být uděleno slovo, avšak nemají právo hlasovat, pouze informují a upozorňují společníky na problémy.

Členové dozorčí rady, také mohou svolávat valnou hromadu, jestliže je to v zájmu společnosti. Mezi důvody, pro které je svolána valná hromada můžeme zařadit zjištění, která dozorčí rada vykoná v průběhu své činnosti. Posouzení toho, jestli je nutné svolat valnou hromadu je zcela v kompetenci dozorčí rady.

Členové dozorčí rady se řídí zásady a pokyny od valné hromady, avšak tyto pokyny musí být v souladu s právními předpisy a také společenskou smlouvou, jinak se jimi řídit nesmí. Také musí členové vykonávat svoji funkci s péčí řádného hospodáře, zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích, jejichž prozrazení by mohlo společnosti způsobit škodu.

4 Valná hromada s. r. o.

V předchozí kapitole jsem psala především o tom, co patří do působnosti valné hromady. Tady bych se ráda zaměřila na detaily, ať už se jedná o svolávání valné hromady, jednání ve shodě, prohlášení o neplatnosti valné hromady a další. Také bych se v této kapitole ráda podívala na záležitosti týkající se valné hromady, které byly řešeny soudem.

4.1 Svolání valné hromady

Jak už jsem zmínila, tak valnou hromadu svolávají jednatele, a to nejméně jednou ročně. Nastane-li situace, že společnost nemá žádného jednatele, je oprávněn valnou hromadu svolat, kterýkoliv ze společníků. Jestliže se na valné hromadě schvaluje řádná účetní závěrka, musí se sejít nejpozději do šesti měsíců od posledního dne účetního období. Společenská smlouva nebo stanovy mohou určit lhůtu jinou, a to kratší, delší lhůta není přípustná. Společník se valné hromady účastní osobně anebo může být zastoupen na základě písemné plné moci.

Valná hromada je také povinně svolávána podle § 193 ObchZ, jedná se o situaci, když celková ztráta společnosti, zjištěná na základě jakékoliv účetní závěrky, dosáhla takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů společnosti by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu nebo to lze s ohledem na všechny okolnosti předpokládat nebo pokud zjistí, že se společnost dostala do úpadku, více informací k této problematice uvádím v předchozí kapitole, kde jsem se zabývala povinnostmi jednatele.

Valná hromada se uskuteční, jestliže o její svolání požádají společníci, jejichž společné vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu. Jednatelé musí této žádosti vyhovět do jednoho měsíce od doručení, jestli tato situace nenastane, tak ji mohou společníci svolat sami. Toto opatření si můžeme vyložit jako jedno z ochranných opatření menšinových společníků.

Termín a program jednání valné hromady musí být oznámen společníkům v písemné formě ve lhůtě, kterou stanovuje společenská smlouva, nastane-li situace, že společenská smlouva tuto lhůtu nestanoví, musí být podle obchodního zákoníku zaslána pozvánka nejméně 15 dnů před jejím konáním. I jiný způsob než písemný je možný pro oznámení konání valné hromady, využívá se to hlavně ve společnostech s malým počtem společníků. Nastane-li situace, kdy není dodržen termín pro oznámení valné hromady, který stanoví zákon nebo společenská smlouva, může dojít k tomu, že bude valná hromada prohlášena za neplatnou.

Svolávání a jednání valné hromady není vždy jasné a bezproblémové a proto jsem si vybrala jeden příklad z praxe, na kterém lze vidět, jaké mohou společnosti vzniknout problémy, když se valné hromady neúčastní všichni společníci. Jedná se o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006.

V tomto usnesení se rozhodovalo o dovolání vyloučeného jednatele společnosti s ručením omezeným. Řízení probíhalo nejprve před krajským soudem, poté před vrchním – odvolacím a nakonec jednatel podal dovolání k Nejvyššímu soudu. Odvolací soud potvrdil rozhodnutí krajského soudu ze dne 14. září 2005, kterým tento soud rozhodl o výmazu jednatele ze společnosti s ručením omezeným z obchodního rejstříku ke dni 18. 3. 2004. Odvolací soud souhlasil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, která byla vyčtena z pozvánek na valnou hromadu, z plných mocí udělených ke svolání a zastupování na valné hromadě, z notářského zápisu, který osvědčoval průběh valné hromady, z knihy odeslané poštou a společenské smlouvy. Dokazování probíhalo čtením ze společenské smlouvy, podle které je nejvyšším orgánem této společnosti valná hromada. Jejím jednání se účastní společníci nebo jejich zástupci na základě plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele. Valná hromada je usnášení schopná tehdy, jsou-li přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů a byla-li řádně svolána. Valné hromada této společnosti rozhoduje prostou většinou hlasů, a jestliže s tím ostatní společníci souhlasí, může se i nepřítomný společník účastnit hlasování a to pomocí prostředků sdělovací techniky. Hlasování o taxativně vymezených případech, kdy je pro přijetí rozhodnutí valné hromady podle obchodního zákoníku nutno alespoň 2/3 většiny hlasů, je ve společnosti ustanoveno stejně. Odvolací soud taktéž konstatoval, že do působnosti valné hromady patří i odvolání jednatelů, jestliže jsou přítomni společníci, kteří disponují alespoň polovinou všech hlasů, a v tomto případě se rozhoduje prostou většinou. Valnou hromadu zmiňované společnosti svolal na základě plné moci udělené jednatelem advokát a to písemnou pozvánkou, kterou zaslal na poslední známou adresu všem společníkům. Tato společnost má tři společníky, kteří celkem disponují 200 hlasy. Následující valné hromady se zúčastnili dva společníci, kteří byli zastoupeni na základě řádně udělené plné moci k zastupování na valné hromadě. Tito společníci disponují celkem 160 hlasy a tak byla valná hromada usnášení se schopná. Oba společníci hlasovali pro odvolání jednatele a tak toto rozhodnutí bylo přijato jak v souladu se zákonem, tak se společenskou smlouvou. Odvolatel namítal, že pouhé odeslání pozvánky na valnou hromadu není postačující, nebyla-li pozvánka doručena, ale soud to uzavřel, s tím, že

postačí zaslání pozvánky na adresu trvalého bydliště. Společnost totiž nemůže ovlivnit nevyzvednutí pozvánky a následné nedostavení na valnou hromadu. Další námitku nevěrohodnosti zápisu z valné hromady shledal soud za nedůvodnou. Proti usnesení odvolacího soudu podal jednatel dovolání, ve kterém se odkazoval na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu. Navrhoval, aby dovolací soud zrušil usnesení odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Otázku zásadního právního významu spatřuje v posouzení toho, zda pozvánka na valnou hromadu musí být společníku v zákonem stanovené lhůtě doručena. V obchodním zákoníku je stanoveno, že termín a program valné hromady se oznámí společníkům ve lhůtě stanovené ve společenské smlouvě, není-li to tam uvedeno, tak nejméně 15 dnů přede dnem jejího konání. Z tohoto ustanovení soud vyvodil, že společnost svoji povinnost splnila zasláním pozvánky společníkům na jejich poslední známou adresu a jestliže pozvánka nebyla doručena z důvodů, které nebyla společností ovlivnit, nelze jim to podle mínění Nejvyššího soudu vytýkat. Výsledkem bylo, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné a Nejvyšší soud dovolání odmítl a proti tomuto rozhodnutí už neexistuje žádný opravný prostředek.

Dle mého názoru není pochyb o tom, že rozhodnutí valné hromady bylo v souladu, jak se zákonem, tak společenskou smlouvou. Obchodní zákoník stanoví, že valnou hromadu svolávají jednatele písemnou pozvánkou nejméně 15 dnů před jejím konáním a zaslání této pozvánky na poslední známou adresu společníka musí být dostatečné, protože jednatele neplní ve společnosti donáškovou funkci. Nemůžeme od nich požadovat, aby objížděli trvalá bydliště společníků a předávali jim pozvánku na valnou hromadu osobně.

Podle obchodního zákoníku se na valné hromadě nesmí projednávat záležitosti, které nebyly uvedeny v pozvánce, jestli by se něco takového projednávalo, musí být přítomni všichni společníci. Společník má také možnost vzdát se práva na včasné svolání valné hromady nebo na její svolání zákonným způsobem nebo způsobem uvedeným ve společenské smlouvě. V obchodním zákoníku není nijak upraveno místo a doba konání valné hromady, ale pokud by však byly stanoveny tak, že by výrazně omezovaly možnost společníka účastnit se, mohl by být takový postup prohlášen za neplatný.

4.2 Organizace valné hromady

Valná hromada volí svého předsedu a zapisovatele, do doby než je zvolen, je řízena jednatelem nebo pověřeným společníkem. Úkolem předsedajícího je mimo jiné počítání

hlasů. Předsedou valné hromady nemusí být společník, může to být buď on anebo úplně jiná osoba.

Zápis z valné hromady zpracovává zapisovatel, který odpovídá valné hromadě za jeho obsah, od něj si ho převezmou jednatele, kteří podle § 129 odst. (4) ObchZ, na náklady společnosti zasílají tento zápis všem společníkům, jednatele odpovídají za to, že bude vyhotoven řádně, včas a v podobě, která bude předložena společníkům.

Z přiměřené platnosti ustanovení § 188 odst. (2) a (3) ObchZ můžeme odvodit, že zápis z valné hromady obsahuje:

- firmu a sídlo společnosti,
- místo a dobu konání valné hromady,
- jméno předsedy valné hromady a zapisovatele,
- popis projednání jednotlivých bodů programu,
- rozhodnutí valné hromady s uvedením výsledku hlasování,
- obsah protestu společníka, jednatele, popřípadě člena dozorčí rady týkajícího se rozhodnutí valné hromady, jestliže o to protestující požádá.

K zápisu se přiloží návrhy a prohlášení, předložená na valné hromadě k projednání, a seznam přítomných. Zápis podepisuje předseda valné hromady a zapisovatel.³⁰

4.3 Notářský zápis o rozhodnutí valné hromady

Notářský zápis o přijetí některých usnesení valné hromady je upraven, jak obchodním zákoníkem, tak zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, dále používám v textu jen „notářský řád“.

Podle § 127 odst. (4) ObchZ musí být notářský zápis pořízen v případě, že společnost:

- schvaluje stanovy a jejich změny,
- rozhoduje o změně obsahu společenské smlouvy, nedochází-li k němu na základě jiných právních skutečností,
- rozhoduje o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitýho vkladu či o možnosti započtení peněžitý pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splacení vkladu,
- zrušuje společnost s likvidací,

³⁰ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 198

- schvaluje smlouvy, kterými dochází k převodu podniku nebo jeho části, nájmu podniku nebo jeho části a zřizuje-li zástavní právo k podniku nebo jeho části.

Podle § 80a notářského řádu sepisuje notář na žádost společnosti s ručením omezeným zápis, o rozhodnutí valné hromady v případech, kdy to vyžaduje zvláštní předpis, kterým je v tom případě obchodní zákoník.

Notář musí v zápisu osvědčit existenci právních jednání a formalit, kterých je společnost s ručením omezeným povinna při přijímání usnesení a při kterých byl notář přítomen. V zápisu se vyjadřuje o tom, jestli jsou osvědčovaná jednání a formality v souladu s právními předpisy. Další povinností notáře sepisující zápis z valné hromady je dosvědčit, zda bylo rozhodnutí valné hromady přijato a také se musí vyjádřit, zda je toto rozhodnutí v souladu s právními předpisy a společenskou smlouvou.

Notářský řád nám přesně říká, jaké náležitosti musí notářský zápis o rozhodnutí valné hromady obsahovat. Jedná se o tyto náležitosti: jméno a příjmení notáře a jeho sídlo; místo, den a rok, kdy notář notářský zápis sepsal; firmu, sídlo a identifikační číslo společnosti s ručením omezeným a označení, že jde o rozhodnutí valné hromady; údaj o tom, jak notář ověřil existenci společnosti s ručením omezeným, a působnost a způsobilost její valné hromady přijímat rozhodnutí; místo, den a rok, kdy došlo k rozhodnutí valné hromady; jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo a není-li, datum narození předsedajícího; prohlášení předsedajícího, že valná hromada je způsobilá přijímat rozhodnutí, popřípadě vznesené protesty proti tomuto prohlášení, nebo protesty proti výkonu hlasovacího práva osobou přítomnou na jednání valné hromady a protest osoby, jejíž účast nebyla na jednání orgánu připuštěna nebo již nebyl umožněn výkon hlasovacího práva, s uvedením jména, příjmení a bydliště osoby, která protest podává, s údajem o tom, jménem koho protest podává, a tytéž údaje týkající se osoby, vůči níž byl protest vznesen; jak byla ověřena totožnost osob uvedených v předchozích dvou bodech; obsah rozhodnutí valné hromady; údaj o výsledku hlasování o rozhodnutí valné hromady s uvedením rozhodného počtu hlasů a údaj o tom, jakým způsobem byl výsledek hlasování a rozhodný počet hlasů zjištěn, prohlášení notáře obsahující údaje podle § 80a odst. (2) NotŘ³¹; údaj o tom, že byl notářský zápis po přečtení schválen předsedajícím; podpis předsedajícího,

³¹ Jedná se osvědčující existenci právních jednání a formalit, ke kterým je s. r. o., popřípadě valná hromada, povinna, při kterých byl přítomen, včetně jeho vyjádření o souladu s právními předpisy, o tom, zda rozhodnutí valné hromady, o němž se sepisuje notářský zápis, bylo přijato a zda obsah rozhodnutí je či není v souladu s právními předpisy a zakladatelskými dokumenty společnosti, popřípadě prohlášení, že tyto předpoklady splněny nejsou a přesto je na notáři vyžadováno sepsání notářského zápisu

popřípadě údaj o tom, že předsedající notářský zápis odmítl podepsat s uvedením důvodů, proč notářský zápis nepodepsal, popřípadě údaj o tom, že předsedající důvody notáři nesdělil; otisk úředního razítka notáře a jeho podpis; další údaje, pokud tak stanoví zvláštní předpis³²

Společnost s ručením omezením je podle notářského řádu, § 80c, povinna vystavit notáři nejméně 5 dní před konáním valné hromady aktuální výpis z obchodního rejstříku, zakladatelské dokumenty v úplném znění, doklad o změnách v jejích orgánech, jestli k nim došlo a nejsou dosud zapsány v OR, doklady prokazující oprávnění jednat jménem právnických osob – společníků, kopii pozvánky na valnou hromadu a doklad o rozeslání pozvánek, návrhy předpokládaných rozhodnutí.

Na žádost společnosti musí podle notářského řádu, notář zápis sepsat, odmítnout může pouze v případech, jestliže mu společnost nevytvoří potřebné podmínky, nedodá potřebné dokumenty nebo je jednání vedeno takovým způsobem, že je nemožné zápis sepsat. V § 71 NotŘ je určeno, že jakmile jsou notářské zápisy sepsány, musí být neprodleně uloženy v kanceláři notáře pod uzávěrou – v trezoru, kde budou stále uzamčeny.

4.4 Přijímání usnesení

Podle § 127 odst. (1) obchodního zákoníku je valná hromada schopná usnášení, jestliže je přítomna alespoň polovina společníků, není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak, ale společenská smlouva může stanovit pouze vyšší počet hlasů. V odst. (2) je stanoveno, že každý společník má na každých 1 000,- Kč svého vkladu jeden hlas, ačkoli společenská smlouva může stanovit něco jiného. Pro rozdělení hlasů neexistuje žádné omezení, kromě toho, že žádnému společníkovi nemůže být odejmuto hlasovací právo a počet hlasů musí být v souladu se zásadami poctivého obchodního styku a zákazu zneužití většiny, takže počet hlasů by měl být úměrný jejich majetkové účasti.

Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, avšak zákon nebo společenská smlouva mohou požadovat hranici vyšší. Společenskou smlouvou nemůže být stanovena hranice nižší. Jako příklad, kdy je požadována hranice vyšší mohou uvést tyto:

³² Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 206-207

1. kvalifikovanou dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků požaduje zákon pro rozhodování o zrušení společnosti s likvidací, pro schvalování stanov a jejich změn, pro rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy a další

2. kvalifikovanou tříčtvrtinovou většinu hlasů přítomných společníků vyžaduje zákon pro rozhodování valné hromady o přeměně společnosti, pro schvalování ovládací smlouvy a smlouvy o převodu zisku a další

3. dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků a souhlas všech společníků, do jejichž práv se hlasováním zasahuje – např. při změně společenské smlouvy

4. souhlas všech společníků je nutný jestliže se snižuje základní kapitál, způsobem, který snižuje vklady společníků nerovnoměrně a jestliže dochází ke změně společenské smlouvy, která zasahuje do práv všech společníků.

4.5 Zákaz výkonu hlasovacího práva

§ 127 odst. (5) ObchZ nám stanovuje situace, kdy společník nemůže hlasovat, jedná se o tyto případy:

1. valná hromada rozhoduje o jeho nepeněžitém vkladu,
2. valná hromada rozhoduje o jeho vyloučení nebo o podání návrhu na jeho vyloučení,
3. valná hromada rozhoduje o tom, zda mu nebo osobě, s níž jedná ve shodě, má být poskytnuta výhoda nebo prominuto splnění povinnosti, anebo zda má být odvolán z funkce orgánu nebo člena orgánu společnosti pro porušení povinností při výkonu funkce,
4. je v prodlení se splácením vkladu.³³

Jestliže má společník zákaz výkonu hlasovacího práva v prvních třech případech, nemůže hlasovat pouze o usneseních, která se tohoto zákazu týkají, o ostatních usneseních hlasovat může, v případě bodu číslo 4 nesmí vůbec hlasovat, avšak účastnit se valné hromady smí, může vznášet připomínky, dotazy, podněty.

Z ustanovení o akciové společnosti můžeme odvodit, že při zákazu výkonu hlasovacího práva jsou dohody, ve kterých se společník zavazuje dodržovat při hlasování na valné hromadě pokyny společnosti nebo některého orgánu o tom, jak má hlasovat nebo že bude hlasovat pro návrhy předkládané orgány společnosti nebo že jako protiplnění za

³³ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str 222-223

výhody poskytnuté společností uplatní hlasovací právo určitým způsobem nebo že nebude hlasovat neplatně.³⁴

4.6 Jednání ve shodě

V § 66b ObchZ je upraveno jednání ve shodě. Tímto jednáním rozumíme jednání dvou nebo více osob uskutečněné ve vzájemném srozumění s cílem nabýt, postoupit nebo vykonávat hlasovací práva v určité osobě nebo disponovat jimi za účelem prosazování společného vlivu na řízení nebo provozování podniku této osoby, disponování hlasovacími právy se rozumí možnosti vykonávat tato práva na základě vlastního uvážení bez ohledu na to, zda a na základě jakého právního výkonu jsou vykonávána, anebo možnost ovlivňovat výkon hlasovacích práv jinou osobou anebo volby statutárního orgánu nebo většiny jeho členů anebo většiny členů dozorčího orgánu této osoby nebo jiného ovlivnění chování určité osoby.

Může nastat i situace, kdy jednání není v zájmu prosazování společného vlivu ve společnosti, má jiný cíl, např. nabytí blokačního podílu ve společnosti za účelem výhodnějších podmínek jeho prodeje, toto jednání není jednáním ve shodě.

Jestliže osoby jednají ve shodě, nemusí být mezi nimi uzavřena smlouva o společném výkonu hlasovacích práv či nějaká jiná podobná smlouva, je-li jednáním osobám jasné, že svým jednáním vyvíjejí úsilí za účelem jednání ve shodě, je to dostatečné. Je samozřejmě možné, že společníci hlasují na valné hromadě stejně, ale nemůžeme všechno stejné hlasování považovat za jednání ve shodě, musí to splňovat již zmíněné podmínky.

Podle § 66b odst. (2) ObchZ, tak můžeme za osoby jednající ve shodě, není-li prokázán opak považovat:

- právnickou osobu a její statutární orgán nebo jeho člena a osoby v jejich přímé řídicí působnosti, člena dozorčího orgánu, likvidátora, správce konkursní podstaty, vyrovnávacího nebo nuceného správce anebo jakákoli okruh těchto osob,
 - osoby ovládané stejnou ovládající osobou,
 - osoby tvořící koncern,
 - společnost s ručením omezeným a její společníky nebo pouze její společníky,
 - komanditní společnosti a komplementáře nebo pouze její komplementáře,

³⁴ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 201

- osoby blízké – za osoby blízké můžeme podle občanského zákoníku považovat příbuzné v řadě přímé, což jsou sourozenci a manžel, jiné osoby, které jsou v rodinném či obdobném poměru se pokládající za osoby, blízké jen v případě, že újma, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako vlastní,
- investiční společnost a její obhospodařovaný investiční či penzijní fond nebo pouze její obhospodařované fondy.³⁵

Zákon jednání ve shodě až na pár příkladů, kdy prohlašuje, že jednání ve shodě je neplatné, nezakazuje, ale jestliže probíhá jednání ve shodě je s ním spojeno několik následků, které jsou upraveny v § 66 a také § 127 ObchZ. Jednání ve shodě tedy zakládá ovládnutí společnosti, mají-li osoby jednající ve shodě tolik hlasů, že mohou prosazovat rozhodující vliv na řízení a provozování podniku společnosti, dále jednání ve shodě vylučuje právo na náhradu škody způsobenou neuhrazením újmy, jež byla způsobena realizací pokynu ovládající osoby, taktéž je vyloučeno hlasovací právo na valné hromadě, jestliže osobě, s níž jedná společník ve shodě, má být poskytnuta výhoda nebo prominuto splnění povinnosti, toto jednání není vyloučeno, jestliže jednájí ve shodě všichni společníci.

4.7 Následný souhlas s navrhovaným rozhodnutím

Jedná se o projevení souhlasu mimo valnou hromadu s navrhovaným rozhodnutím valné hromady, toto rozhodnutí má stejné účinky, jako by hlasovali přímo na valné hromadě, musí být doručeno společnosti do jednoho měsíce ode dne, kdy se konala valná hromada. Jestliže o rozhodnutí valné hromady musí být pořízen zápis, tak i souhlas společníka mimo valnou hromadu musí mít formu notářského zápisu. Může nastat situace, kdy usnesení valné hromady nebylo přijato a souhlasem společníka mimo valnou hromadu se toto rozhodnutí mění, v tomto případě musí jednatelé oznámit do 14 dnů, ode dne kdy bylo usnesení přijato, všem společníkům, že došlo k přijetí.

4.8 Přijímání rozhodnutí mimo valnou hromadu

Společníci společnosti s ručením omezeným mohou o věcech, které náleží do jejich působnosti rozhodovat mimo valnou hromadu. Návrh usnesení je třeba předložit, v literatuře je na to nahlíženo z více pohledů, podle Bartošiková, M., Štenglová, I.[1], není třeba písemného návrhu, tyto autorky tvrdí, že dostačující je i ústní předložení, jestli splňuje ostatní náležitosti, jako je stanovení přiměřené doby, ve které se mohou ostatní k tomuto usnesení vyjádřit. na druhou stranu Pelikánová I, [4] tvrdí, že písemné předložení je nutné.

³⁵ Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 204

Já se přikláním k názoru Pelikánové I., mluvíme-li o předložení, tak ústní není dostatečně průkazné.

V obchodním zákoníku je jasně stanoveno, že nevyjádření společníka ve stanovené lhůtě k usnesení, má za následek to, že společník s tímto návrhem nesouhlasí. V praxi může nastat situace, kdy je do společenské smlouvy uloženo ustanovení opačné, tedy: jestliže se společník k návrhu nevyjádří, výsledek je ten, že s usnesením souhlasí. Jestli je tato situace zakotvena ve společenské smlouvě, tak je neplatná z důvodu, že ustanovení je v rozporu s kogentním ustanovením zákona.

Po uplynutí lhůty, ve které se společníci mohli vyjádřit, je osoba předkládající návrh povinna oznámit jednotlivým společníkům výsledek hlasování. Je-li zákonem dáno, že rozhodnutí valné hromady musí mít formu notářského zápisu, tak rozhodnutí společníka o přijetí mimo valnou hromadu musí mít taktéž formu notářského zápisu.

4.9 Vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady

Podle § 131 odst. (1) ObchZ se mohou společníci, ale také jednatele, členové dozorčí rady, správce konkursní podstaty, likvidátor a konkursní správce domáhat soudu, aby vyslovil neplatnost usnesení valné hromady, které je v rozporu s právními předpisy, společenskou smlouvou, zakladatelskou listinou, stanovami. Může se jednat například o to, že valná hromada nebyla svolána zákonem daným způsobem nebo valná hromada nebyla usnášení schopná. Právo domáhat se soudu mají po dobu tří měsíců od přijetí usnesení valnou hromadou. Stejně ustanovení platí i pro společníky, kteří nebyli přítomní na valné hromadě, rozhodování společníků přijaté mimo valnou hromadu a také pro společníka, který je ve společnosti jediným společníkem.

Osoby oprávněné se mohou domáhat vyslovení neplatnosti usnesení buď každá zvlášť anebo mohou návrh podat společně. Důležité je rozhodnout, kdo je oprávněná osoba, zákon říká, že je to okruh osob, které mají na věci právní zájem. Nastane-li situace, že oprávněná osoba podá návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a poté ztratí své postavení, které ji opravňovalo k tomu návrhu, tak podle Bartošíková, M., Štenglová, I.,[1] a já se k tomu názoru přikláním též, by mělo dojít k prozkoumání, zda právní zájem na vydání požadovaného rozhodnutí stále trvá, V opačném případě, by pro společnost nebylo nic jednoduššího než odvolat v průběhu řízení osobu, která podala návrh, např. jednatele, člena dozorčí rady.

Jestliže není valná hromada řádně svolána, začíná běžet tříměsíční lhůta podle obchodního zákoníku pro uplatnění tohoto práva ode dne, kdy se oprávněná osoba mohla dozvědět o konání, ne ode dne, kdy se valná hromada konala. Avšak není-li valná hromada řádně svolána a některý společník se na ni z tohoto důvodu nedostaví, začíná běžet lhůta jiná a to lhůta jednoho roku od konání valné hromady.

Bez podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nemůže soud rozhodovat a to i v případě, že je toto usnesení v rozporu s právními předpisy. Soudem věcně a místně příslušným k rozhodování je krajský soud, ve kterém má společnost sídlo.

V § 131 odst. (3) ObchZ je stanoveno, kdy soud nevysloví neplatnost usnesení, jedná se o tyto případy:

1. došlo k porušení právních předpisů, společenské smlouvy, zakladatelské listiny nebo stanov, jehož důsledkem je jen nepodstatné porušení práv osob oprávněných domáhat se rozhodnutí vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nebo jiných osob, nebo jestliže porušení nemělo závažné právní následky,

2. vyslovením neplatnosti usnesení valné hromady by došlo k podstatnému zásahu do práv získaných v dobré víře třetími osobami,

3. byl pravomocně povolen zápis fúze, převodu jmění, rozdělení nebo změny právní formy do obchodního rejstříku nebo

4. vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady proto, že byla svolána v rozporu se zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami, domáhá jen osoba, která takto valnou hromadu svolala anebo se podílela na jejím svolání, anebo jestliže na valné hromadě, která byla svolána v rozporu se zákonem, byli přítomni všichni společníci anebo společníci, kteří na valné hromadě přítomní nebyli, následně projeví s usnesením souhlas.

36

Porušením zákona, společenské smlouvy, stanov při přijímání usnesení valné hromady může dojít k závažným zásahům do práv společníků nebo dalších dotčených osob, proto jim zákon také umožňuje domáhat se náhrady škody a společníci mohou žádat o přiměřené zadostiučinění, které jim stanoví soud. I v případě, že soud nevysloví neplatnost usnesení valné hromady, může být oprávněným osobám, které podali návrh,

³⁶ Raban P., Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura, 6. dopl. vyd., str. 233-234

příznána náhrada škody, ale pouze v případech, kdy byl návrh neuznán z důvodů uvedených v § 131 odst. 3 ObchZ, tedy důvodů, které jsem uváděla výše.

Probíhá-li řízení o neplatnosti usnesení valné hromady, jedna za společnosti kterýkoliv z jednatelů, avšak podali-li návrh právě oni, jednají členové dozorčí rady, nastane-li situace, kdy není dozorčí rada zřízena nebo podala-li i ona návrh, tak jedná za společnost zákonný zástupce, kterého určí valná hromada, neudělá-li tak do tří měsíců od doručení návrhu na zahájení řízení, ustanoví ho soud.

4.10 Rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady

Zakládá-li společnost jedna osoba, tak je založena pomocí zakladatelské listiny, tento zakladatel musí splatit celý základní kapitál ještě před vznikem společnosti na rozdíl od společností, které jsou zakládány více společníky. V jednočlenné společnosti rovněž nemůžeme vyloučit převoditelnost obchodního podílu, společenská smlouva nesmí vylučovat dědění podílu.

Jestliže má společnost jediného společníka, nedochází ke konání valné hromady a tento společník vykonává její působnost sám. Jeho rozhodnutí musí mít písemnou formu a musí být jím podepsané. Notářský zápis je nutný pouze v případě, jestliže to vyžaduje zákon. I v případě, že je ve společnosti jediný společník, lze jeho rozhodování napadnout návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.

4.11 Zvýšení a snížení základního kapitálu

Rozhodnutí o zvýšení nebo snížení základního kapitálu náleží valné hromadě společnosti s ručením omezeným, která o něm rozhoduje kvalifikovanou dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, a o tomto rozhodnutí musí být pořízen notářský zápis. Základní kapitál společnosti s ručením omezeným lze zvýšit novými vklady nebo z vlastních zdrojů společnosti.

4.11.1 Zvýšení základního kapitálu novými vklady

Tato zvýšení můžeme označit jako efektivní zvýšení základního kapitálu, protože v jeho důsledku vzroste výše čistého obchodního majetku společnosti. Valná hromada musí určit částku, o kterou se základní kapitál zvyšuje, dále lhůtu, do níž musí být převzaty závazky ke zvýšení vkladu nebo k převzetí nového vkladu, dochází-li ke zvyšování kapitálu nepeněžitými vklady, musí být určen předmět vkladu a částka, kterou se započítává na vklad společníka. Chce-li společnost zvýšit vklad peněžitými vklady, musí být dosavadní vklady zcela splaceny. Společníci mají přednostní právo k účasti na zvýšení

základního kapitálu, vklady přebírají podle svých obchodních podílů. Společenská smlouva může toto právo vyloučit. Dochází-li k převzetí vkladu jinou osobou než společníkem, je to možné jen v případě, že je počet současných společníků nižší než 50.

4.11.2 Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

V tomto případě mluvíme o nominálním zvýšení, toto zvýšení nemá vliv na výši čistého obchodního majetku společnosti. Je-li zvýšen základní kapitál vlastními zdroji, dochází ke zvýšení vkladu každého společníku v poměru, který odpovídá současným vkladům. Podmínkou zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů je schválení řádné, mimořádné nebo mezitímní účetní závěrky, kterou musí bez výhrad ověřit auditor a která musí být sestavena z údajů zjištěných nejpozději ke dni, od něhož v den rozhodování valné hromady o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů neuplynulo více než šest měsíců.

37

Jakmile jsou převzaty všechny nové vklady a jsou splaceny v předepsaném rozsahu nebo se rozhodne o zvýšení kapitálu z vlastních zdrojů, musí jednatelé bez zbytečného odkladu podat návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku.

4.11.3 Snížení základního kapitálu

Dochází-li ke snižování kapitálu, musí se brát v potaz nejenom zájmy společníků, ale především věřitelů. Rozlišujeme dva druhy snížení a to snížení efektivní, při kterém se mění výše jmění společnosti a snížení kapitálu, při kterém nedochází ke snížení výše čistého obchodního jmění společnosti, což můžeme označit jako nominální snížení.³⁸

Základní kapitál při snižování nesmí klesnout pod zákonem danou hranici, která je 200 000,-Kč a vklad každého společníka pod 20 000,-Kč.

Při snižování základního kapitálu musí jednatelé společnosti opakovaně zveřejnit, oznámení o rozhodnutí valné hromady snížit kapitál a o jeho současné výši, v Obchodním věstníku dvakrát po sobě s časovým odstupem 30 dnů. V tomto oznámení vyzve věřitele společnosti, aby přihlásili pohledávky a těm, kteří tak učiní je společnost povinna je uhradit nebo zajistit. Stejně jako u zvyšování základního kapitálu i zde podávají návrh na zápis snížení základního kapitálu do obchodního rejstříku jednatelé.

³⁷ Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 2. vyd., str. 255

³⁸ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str. 170

Existují i případy, kdy dochází k povinnému snižování základního kapitálu a to v případech, kdy společnost přijme uvolněný obchodní podíl a společnost nepřijme jiné opatření o naložení s uvolněným obchodním podílem.

4.12 Převod obchodního podílu

Obchodní podíl je podle § 114 ObchZ vymezen jako účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti, ve s. r. o. má zásadní a nezastupitelný význam, bez vlastnictví obchodního podílu nemůže existovat vztah osoby ke konkrétní společnosti.

39

V této části bych se ráda zaměřila na převod obchodního podílu, především jinému společníkovi. K tomuto převodu dochází smlouvou o převodu obchodního podílu, která je upravena v § 115 odst. (3) ObchZ. Mluvíme-li o převodu obchodního podílu, tak se jedná o absolutní obchod, tzn., že se vždy řídí obchodním zákoníkem, tato úprava je však velmi strohá a podrobněji bývá upravena ve společenské smlouvě.

Jak už jsem se zmínila, tak k převodu obchodního podílu může docházet buď mezi společníky a nebo společníkem a třetí osobou. Jelikož se v této kapitole zabývám valnou hromadou, budeme mluvit pouze o převodu mezi společníky.

Základní podmínkou takového převodu je skutečnost, aby nebyl ve společenské smlouvě zakázán. Další podmínkou je souhlas valné hromady s převodem obchodního podílu, avšak úprava ve společenské smlouvě může být jiná.

Smlouva o převodu obchodního podílu je upravena volně, smlouva musí být srozumitelná, určitá, písemná, podpisy obou stran musí být úředně ověřeny a musí obsahovat tyto údaje:

1. identifikace předmětu převodu
2. identifikace společnosti, na niž se obchodní podíl převádí,
3. identifikace smluvních stran,
4. údaj o úplatnosti nebo bezplatnosti převodu, je-li smlouva úplatná, tak i výši úplaty.⁴⁰

Podle § 120 ObchZ nesmí společnost smluvně nabývat vlastní obchodní podíl, sice může nastat situace, kdy společnost podíl nabude⁴¹, ale do 6 měsíců musí tento podíl

³⁹ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str. 88

⁴⁰ Dvořák T. Společnost s ručením omezeným, 3. přepr. vyd., str. 118

převést na někoho jiného a to buď společníka, nebo třetí osobu anebo si jej musí rozdělit společníci mezi sebe podle svých obchodních podílů, další možností je, že valná hromada sníží základní kapitál. Jestli nenastane ani jedna z těchto situací musí dojít k zániku společnosti.

Ohledně převodu obchodního podílu jsem si vybrala další příklad z praxe, který probíhá již několik let. Jedná se o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 29 Cdo 408/2007. Nejvyšší soud rozhodoval o dovolání navrhovatele. Při rozhodování soudu se vycházelo z obchodního zákoníku, který byl účinný před 1. červencem 1996, protože k celé záležitosti došlo 2. února 1995, kdy navrhovatel přestal být společníkem společnosti s ručením omezením. V následující části bych ráda rozebrala průběh celého řízení.

Odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně a to tím, že zamítl návrh, aby každému z účastníků, jednalo se o tři společníky, byla uložena povinnost zaplatit navrhovateli částku 195 563,-Kč s příslušenstvím a také rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Odvolací soud souhlasil se skutkovými závěry soudu prvního stupně, podle kterých navrhovatel a účastníci (společníci společnosti) podepsali listinu ze dne 27. 12. 1993 označenou jako „Zápis z valné hromady společnosti“, ve které bylo určeno, že po dohodě všech společníků vyhověla valná hromada žádosti navrhovatele o ukončení jeho účasti ve společnosti k 1. 1. 1994. V další části zápisu je stanoveno, že společníci přebírají obchodní podíl navrhovatele v určeném poměru a základní jmění společnosti se ke dni výmazu navrhovatele z obchodního rejstříku zvyšuje o 2 000,-Kč na částku 102 000,-Kč. Podle zápisu z této valné hromady se dohodli na vypořádacím podílu navrhovatele, který bude vyplacen ve výši odpovídající poměru jeho splaceného vkladu ke splaceným vkladům ostatních společníků a tato částka bude vycházet z roční účetní závěrky za rok 1993. Podpisy všech zúčastněných jsou úředně ověřeny. Následujícího roku, dne 21. 10. 1994, sepsali účastníci řízení další listinu, ve které je uvedeno, že navrhovateli vzniká nárok na vyplacení podílu základního jmění ve výši 25 000,-Kč a tuto částku uhradí zbylí společníci v poměru, v jakém přejímají podíl na základním jmění. Odvolací soud stejně jakou soud prvního stupně rozhodl, že účast navrhovatele ve společnosti zanikla dohodou všech společníků, která byla obsažena v již zmíněném zápise z valné hromady. Na druhou stranu nebylo zjištěno, že by navrhovatel převedl svůj podíl na ostatní společníky. Proti tomuto rozsudku podal navrhovatel dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 337 odst. 1

⁴¹ Jedná se například o situaci, kdy je společník vyloučen pro nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti, jestliže soud rozhodl o vyloučení společníka pro závažné porušení jeho povinností, účast společníka ve společnosti zanikla dohodou všech společníků a další.

písm c) občanského soudního řádu. Namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem. V tomto dovolání navrhuje, aby byla zrušena rozhodnutí nižších soudů a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Navrhovatel soudu vytýká závěr, podle kterého je v zápisu z valné hromady obsažena platná dohoda o ukončení účasti navrhovatele ve společnosti, ale tato dohoda není zároveň smlouvou o převodu obchodního podílu. Tvrdí, že nedošlo-li současně s touto dohodou k převodu obchodního podílu, je tato dohoda neplatná, protože by mělo dojít ke snížení základního jmění pod zákonem danou hranici. Podle obchodního zákoníku ve znění zákona č. 286/1993 Sb., ze kterého vzhledem k datu uskutečnění valné hromady vycházíme, bylo možné vyloučit společníka jen na základě dohody všech účastníků společenské smlouvy a muselo dojít ke snížení základního kapitálu. Pokud základní kapitál nebyl snížen, byla dohoda o ukončení účasti společníka ve společnosti neplatná pro rozpor se zákonem. Z toho vyplývá, že valná hromada naší společnosti nerozhodla o snížení základního kapitálu a proto dohoda o ukončení účasti společníka nemohla být platně uzavřena. Na základě této skutečnosti dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího a soudu prvního stupně a vrátil tuto věc k řízení před soudem prvního stupně. V dalším řízení, které bude teprve probíhat, musí soud prvního stupně znovu posoudit, zda mezi navrhovatelem a účastníky nedošlo k uzavření dohody o převodu obchodního podílu.

Dovolací soud rozhodl 26. března 2008 a do dnešního dne nedošlo k žádnému dalšímu rozhodnutí, takže nelze říci, jak řízení probíhá dál. Toto řízení je složité a probíhá už velmi dlouho a tak bude těžké dokázat, zda došlo k uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu či nikoli. Dle mého názoru smlouva o převodu obchodního podílu uzavřena nebyla, a jestli byla, tak byla v rozporu s tehdy platným zákonem, protože nedošlo ke snížení základního kapitálu, proto bych se přiklonila na stranu navrhovatele.

Jak můžeme vidět nejenom z uvedených praktických příkladů, ale především z teoretických východisek, je valná hromada pro s. r. o. nezbytná a její správné fungování má rozhodující vliv na celou společnost a to nejenom z hlediska rozhodovacích pravomocí, ale také z hlediska jisté životaschopnosti podniku, protože nesejde-li se valná hromada ve dvou letech od konání poslední valné hromady, může dojít i k zániku společnosti.

5 Závěr

Společnost s ručením omezeným je nejčastěji využívanou formou podnikání a to proto, že omezuje riziko z podnikání, společníci zde ručí pouze do výše nesplacených vkladů a výše základního kapitálu je také relativně nízká. Při srovnání s osobními společnostmi, je další výhodou určitá životnost společnosti, při odchodu jednoho ze společníků nehrozí její zánik. Srovnáme-li s. r. o. s OSVČ podnikající na základě živnostenského oprávnění, tak s. r. o. jako PO má větší důvěryhodnost u bank a obchodních partnerů.

Nevýhodou je především administrativní náročnost při zakládání, je nutné sepsat společenskou smlouvu, zapsat se do obchodního rejstříku, složit základní kapitál, což také vede ke vzniku různých poplatků. Další nevýhodou, především pro menší společnosti, je nutnost vést účetnictví a notářské zápisy z valných hromad. Ale i přesto, je tato forma podnikání vhodná, protože nepředstavuje takové riziko, jakou je volba osobní formy společnosti, kde se ručí za závazky celým svým majetkem.

Cílem mojí bakalářské práce bylo teoreticky popsat s. r. o, což se mi dle mého názoru podařilo. Nejprve jsem se zaměřila na vymezení společnosti s ručením omezením, jako právnické osoby založené především za účelem podnikání. Pomocí odborných knih a především obchodního zákoníku jsem objasnila základní charakteristiku společnosti, náležitosti, které musí být splněny při vzniku a zániku společnosti a další teoretické náležitosti. Podle mého názoru je úprava společnosti s ručením omezením široká a dovoluje společníkům dostatečné manipulační pole, ve kterém si mohou upravit některé náležitosti podle svých potřeb. Myslím, že právě i kvůli této benevolentní úpravě velká část s. r. o. zaniká.

V části věnované valné hromadě jsem se zaměřila na její popis především z teoretického hlediska, po prozkoumání jednotlivých zákonů, odborných knih, judikátů můžu říci, že valná hromada je pro fungování společnosti nezbytná, rozhoduje o všech podstatných náležitostech v podniku. O důležitosti a nezbytnosti valné hromady svědčí i fakt, že nesejde-li se po dobu dvou let, může dojít k zániku společnosti. Pro zajímavost jsem uvedla dva příklady z judikatury Nejvyššího soudu. Dle těchto praktických příkladů můžu říct, že právě volné pole působnosti při jednotlivých úkonech společnosti nepřináší vždy očekávaný užitek a následující soudní jednání mohou probíhat i několik let.

Cíl mojí práce jsem dle mého názoru naplnila, s. r. o. je jednou z nejvhodnějších forem podnikání a myslím si, že její právní úprava je relativně v pořádku. Ale i přesto by bylo vhodné u některých náležitostí zvolit cílenější úpravu, aby nedocházelo k dvojímu výkladu jednotlivých paragrafů, což může mít za následek výskyt různých nedorozumění ale také časté zneužívání této formy podnikání. Může se jednat například o přijímání rozhodnutí mimo valnou hromadu, kdy je předložen návrh usnesení společníkům, kteří mají právo se k němu v přiměřené době vyjádřit. V této části úpravy není zcela jasné, zda je nutné návrh usnesení předložit písemně nebo stačí předložení ústní.

Seznam použité literatury

Monografie

- [1] BARTOŠÍKOVÁ, M., ŠTENGLOVÁ, I. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vyd. Praha: C .H. Beck, 2006. 660 s. ISBN 80-7179-441-4.
- [2] DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 3. přeprac. vyd., Praha: ASPI, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-344-7.
- [3] ELIÁŠ, K.; BARTOŠÍKOVÁ, M.; POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva: právníkové osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 617 s. ISBN 80-7179-391-4.
- [4] PELIKÁNOVÁ, I., ČERNÁ, S. a kol. *Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva, II. díl*. Praha: ASPI, 2006. 545 s. ISBN 80-7357-149-8.
- [5] RABAN, P. a kol. *Obchodní zákoník 2009: komentář, judikatura*. 6. dopl. vyd. Praha: Eurounion Praha, 2009. 749 s. ISBN 978-80-7317-081-3.

Zákony

- [6] Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- [11] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006
- [12] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 29 Cdo 408/2007

Elektronické zdroje

- [13] Internetové stránky BusinessInfo, dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/obchodni-spolecnosti-zruseni-opu/1000818/46121/#b1>>, [cit. 11. března 2010]
- [14] Internetové stránky BusinessInfo, dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/pruvodci-podnikatele/zapis-do-obchodniho-rejstriku/1000164/8610/#sro>> [cit. 11. března 2010]

- [15] Internetové stránky Sagit, dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_068aa.htm>, [cit. 11. března 2010]
- [16] Internetové stránky Epravo, dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/zruseni-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-38446.html>>, [cit. 11. března 2010]
- [17] Internetové stránky Justice, dostupné z: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=15245>>, [cit. 11. března 2010]
- [18] Internetové stránky Sagit, dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_247A.HTM>, [cit. 27. dubna 2010]
- [19] Internetové stránky Sagit, dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_262.HTM, [cit. 15. dubna 2010]

Seznam zkratek a symbolů

a. s. – akciová společnost

FO – fyzická osoba

k. s. – komanditní společnost

ObchZ – obchodní zákoník

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

OR – obchodní rejstřík

PO – právnická osoba

NotŘ – notářský řád

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

TrZ – trestní zákon

v. o. s. – veřejná obchodní společnost

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta: